

List za koristi delav-
 skega ljudstva. Delav-
 ci so opravičeni do
 vsega kar producirajo.
 —
 This paper is devoted to
 the interests of the
 working class. Work-
 ers are entitled to all
 what they produce.

Entered as second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office
 at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 4006 W. 31. Str., Chicago, Ill.

"Delavci vseh dežela, združite se!"

PAZITE!
 naštevilo v oklepaju
 ki se nahaja poleg va-
 šega naslova, prilepje-
 nega spodaj ali
 na ovitku. Ako (352)
 je številka
 tedaj vam s prihodnjo
 številko našega lista po-
 teče naročnina. Prosi-
 mo, ponovite jo takoj.

Stev. (No.) 351.

Chicago, Ill., 2. junija (June) 1914.

Leto (Vol.) IX.

Nihče ne bo ustavil naših čet! pravi Villa.

Zmagoviti rebelni vodja poroča, da morilec Huerta mora pasti in zemlja mora biti last revnega ljudstva. Mirovna konferenca ne more doseči ničesar brez Carranze.

Torreon, Mex. — General Francisco Villa je izjavil zadnjo soboto napram ameriškim reporterjem, da njegova pot je v Meksiko City. Njegova navada sicer je, da nikdar ne razkroja svojih načrtov preden so izvršeni, vendar je pa povedal toliko, da konstitucionalisti ne mirujejo prej dokler ne pade Maderov morilec Huerta in dokler revno mehiško ljudstvo, ne dobi, kar jim gre po vseh pravicah, namreč zemljo. "Nihče ne more ustaviti naših čet, da ne bi šle v Meksiko City!"

Dalje je Villa izjavil, da bo osvojil glavno mesto v najkrajšem času in da bo ščitil lastnino in življenja inozemcev v Meksiko City. OK je Villa 22. maja došel v osvojen mestu Saltillo, videl je, da vlada tamkaj velikanova beda. Takoj je reorganiziral mestno vlado in zapovedal razdeliti 150,000 pezo. Takoj je reorganiziral mestno vlado in zapovedal razdeliti 150,000 pezo (\$75.000) med male trgovce in delavce. Odredil je tudi, da se mora razdeliti med lačne ljudi hrane v vrednosti 20,000 pezo. Obenem je ukazal demontirati Špance in zapleniti zemljišča veleposelstnikov, kar je njegov program. Bežeci huertovci so za seboj razdejali železnice in razstrelili vse mostove, kar je zadražalo pohor rebelev proti San Luis Potosi skoraj za deset dni. Toda rebeli pridno delajo in grade železnico naprej proti jugu.

Eagle Pass, Tex. — Konstitucionalisti so 27. maja zaplenili v Sabinasu pet premogokopov, ki so bili lastnina francoskih in ameriških kapitalistov ter največji v Meksiki. Premogokopi so počivali na kar so jih rebeli proglasili za javno last ljudstva in pričeli z delom v istih.

Tampico, Mex. — Semkaj je prišla vest, da so Villine čete v nedeljo napadle San Luis Potosi in bitka je v tiru.

Niagara Falls, Ont. — Mirovna konferenca ni dosegla ničesar. Južnoameriški posredovalci ne marajo sprejeti Carranzinih poblaščenec v konferenco dokler Carranza ne privoli v premirje. Zadnji pa tega noče storiti niti ne bo storil. Carranza je sporočil, da posredovalci nimajo nobene pravice vtikati se v revolucijo in sploh v notranje zadeve Meksike. Oni imajo opraviti le s konfliktom med Zedinjenimi državami in Huerto. Bodoča vlada v Meksiki in zemljiški problem kakor tudi vse ostale notranje zadeve bo rešitev konstitucionalistov samih in pri tem ne marajo nobenega posredovanja od kake tuje sile. Tako izjavlja Carranza in obenem obljublja, da bodo konstitucionalisti dali zadoščenje Zedinjenim državam za dogodek v Tampicu, odškodovali tujcem za odvzeto imetje in povrnati druge krivice, ki jih trpijo tujei; nikakor pa ne bodo plačali niti enega centa dolgov, ki jih je naredil Huerta na račun republike.

V ogledele Carranzine izjave je torej vsako delo mirovne konference glede mehiških notranjih zadev zastoj. Pokazalo se je tudi, da trije posredovalci bolj, nagibljejo na stran Huerte in radi dosegle, da bi zadnji imel kolikor mogoče največ koristi od konference.

Novica, da je Huerta zadnji teden pobegnil iz glavnega mesta, se je izkazala za neresnično. Stari lisjak se drži kakor prismojen svojega stolea.

Strajk premogarjev v West Virginiji.

Charleston, W. Va. — Premogarska unija je večraj (1. junija) pozvala na štrajk 12,000, premogarjev v Paint in Cabin Creek ter Coal River distriktih ob reki Kanawha. Boj je povzročil takozvani "Cheek-off sistem", po katerem imajo premogarske unije pravico pobirati članske doneske od zaslužka članov v kompanijskih pisarnah. Operatorji se temu upirajo.

Privatni "bankirji" in delavčev denar.

Zadnje tedne je v Chicagi tema pojedla več privatnih "bankirjev", ki so odnesli seboj denar — ne svoj — temveč revnih delavcev. Med temi je tudi neki Mihael Potocki, kateri je imel svoj "banko" na 1017 W. 14. St. Ta lopov je "hranil" denar večinoma ruskih delavcev. Zadnji četrtek je izginil in ko so odprli "banko", našli so noter le štiri cente in eden ruski rubelj. Potocki ni imel nobene blaginje; denar je metal kar v svoj žep. Okrog šeststo dolarjev so mu znosili na ta način. "Bankirja" so zasledili v Canadi in detektivji ga zdaj čakajo v Bremeu.

Delavci, ne nosite tesko zasluženih grošev privatnim "bankirjem!"

1032 potnikov se je potopilo.

Britiški parnik "Empress of Ireland" se je potopil v noči med zadnjim četrtkom in petkom na reki sv. Lavrenca v Canadi nedaleč od Father Pointa. Katastrofo je povzročil parnik Starstad, kateri je v megli in v temi zadell ob ponesrečeni parnik in ga potopil. 1032 potnikov je našlo smrt v valovih, 355 se jih je pa rešilo.

Angleška kraljica bi rada podkupila sufražetke.

London. — Mary, žena angleškega kralja, je ponudila pettisof funtov šterlingov bojevitim sufražetkam če nehalo z uničevanjem znamenitih slik v muzejih, požiganjem, metanjem "bomb" iz moke na sodnike, razgrajanjem v kraljevem gledališču in z drugimi neprijetnostmi, ki tako mučijo živce ministrom in drugim gospodom. Ali ni se je posrečilo. Sufražetke se ne dajo kupiti niti od kraljice.

SODR. JOS. ZAVERTNIK ML. DOBIL DIPLOMO KEMIČNEGA INŽENIRJA.

Med 97 timi absolviranci Amorjeve univerze, ki so dobili dne 28. maja t. l. svoje diplome z degrijem "Bachelor of Science", je bil tudi naš sodrug Jos. "avertnik ml., ki se je posvetil pozitivni vedi-kemiji. Kakor mnogi drugi, katerih stariši nimajo zadostnih sredstev za šolanje, si je tudi sodr. Zavertnik mnogo sam pripomogel, da je mogel vršiti svoje študije. V prvih letih, koje bil na višji šoli, je prodajal časnike. Vstajal je vsako jutro ob treh, tako v letu kakor v zimi. Ni ga strašilo vreme, dež; v zimi zameti, burja in mraz, kakršen vlada v Chicagi po mesece z deset stopinj nad ničlo. Poleg boja za vzdrževanje svojih študij — v kolikor ni dobil podpore od doma — je pa bil vedno aktiven tudi v socialističnemu gibanju. Včasih je imel kar po tucat odborov in na univerzi so ga njegovi kolegi poznali kot "Joe the Hustler". Na vse to je bil Jos ponesen in je vršil svoje prevzete naloge kot socialist z največjim veseljem.

Sedaj je postal samostojen in bo s svojim bistrim umom našel — v kolikor je mogoče govoriti o tem v kapitalistični družbi — gotovo boljše pot, kakor je bil za časa svojega študiranja. Mlademu sodrugu kemikarju želimo iz vsega srca mnogo sreče!

SOCIALISTIČNO GIBANJE.

— Carl F. Ringer, socialistični stavbinski nadzornik v Milwaukee, katerega je nestrankarski župan Bading pred nekim časom odslavlil iz službe, je bil te dni ponovno nastavljen po državnem vrhovnem sodišču. Zadnje je razsodilo, da Bading ni imel opravičenega vzroka oduzeti Ringerju službo.

— Pri nedavnih občinskih volitvah na Angleškem so socialisti pridobili 80 novih mandatov. Izmed 494 kandidatov je bilo izvoljenih 196.

— Krščanski socialci v Belgiji so pred kratkim na svoji konferenci odobrili ves program socialistične stranke in pozvali vse verske delavce, da istega podpišejo. Tozadevna resolucija krščanskih socialcev se glasi:

"Kongres belgijskih krščanskih socialcev pozdravlja vse s družo združene v mednarodnem delavskem gibanju. Prepričani smo, da je mnogo krščanskih delavcev, ki so pripravljeni sprejeti ekonomske principe socializma, čeprav je cerkev — nezvesta duhu Kristusovemu — nasprotna združenju in daje svoje moči na razpolago kapitalizmu. Ker je zdaj prišel čas, da si priborimo splošno volilno pravico, pozivljamo vse krščanske delavce, da so zvesti svojemu zatiranemu razredu in da na celi črti volijo socialistične kandidate."

— V Lakeworthu, Florida, je bil pred kratkim izvoljen socialistični župan in dva sodruga v komisijski mestni odbor.

— V Canadi je storjen korak za združenje canadiske delavske stranke s socialistično stranko.

— Občinske volitve na Škotskem so prinesle tamšnjim socialistom 21 novih mandatov; zdaj jih imajo 37.

— Splošno glasovanje za delegate, ki pojdejo kot zastopniki naše stranke na mednarodni socialistični kongres na Dunaj v avgustu t. l., je končano. Izvoljeni so sledeči sodrugi: Victor L. Berger, Emil Seidel, Charles Ed. Russell, Oscar Ameringer in Geo. R. Kirkpatrick. Sodrugi Morris Hillquit je istočasno izvoljen mednarodnim tajnikom za ameriško stranko.

— Socialistična organizacija v Nanaimo, B. C., je sezidala dvonastropno poslopje, v katerem ima dvorano, čitalnico itd.

Socialistična stranka v Cook County, Ill.

priredi v nedeljo dne 14. junija t. l. v Riverview Parku velik piknik za podporo socialističnih listov. Ti listi so:

- Za Slovence "Proletarec";
- za Hrvate "Radnička Straža";
- za Srbe "Narodni Glas";
- za Čeha "Spravedlnost";
- za Angleže "Workers World";
- za Nemce "Arbeiter Zeitung";
- za Švede "Svenska Socialisten";
- za Dance "Social Demokraten";
- za Madžare "Oelere";
- za Fince "Tymies";
- za Lette "Strahdneeks";
- za Litvince "Naujienos";
- za Slovake "Rovnost L'udu";
- za Taljane "La Parola dei Socialisti";
- za Ruse "Novy Mir";
- za Poljake "Dziennik Ludowy";
- za Jude "Jewish Labor World".

Vstopnice za ta piknik se dobe pri vseh članih podpornih organizacij v Chicagi.

— Mi imamo department, katerega naloga je, da protežira ljudstvo proti ponarejenim in škodljivim živilom. Nujno pa potrebujemo department, kateri bi imel paziti, da se protežira ljudstvo pred lažnjivimi kapitalističnimi in meščanskimi listi vodiškimi Johancami, škofovim svetnikom in degeneriranimi kaplančki.

ROOSEVELT IN ŠTRAJK L. 1902.

Theodore Rosevela, bivši predsednik, je zadnjo sredo v New Yorku povedal, da je leta 1902, ko je ob času njegovega predsedovanja izbruhnil prvi veliki premogarski štrajk v Pennsylvaniji, imel izdelan načrt za polastitev rovo s pomočjo zvezne armade. "Položaj je bil rešen" — rekel je Teddy — "premoga je zmanjkalo in obe stranki nista hoteli odjenjati. Štrajkarji so bili pametni v svojih zahtevah, dočim so bili operatorji nesposobni in nasilni. Tedaj sem sklenil, da bom na svojo pest končal štrajk, kaj pride da pride. Domenil sem se s senatorjem Quay-om, da mora pridobiti guvernerja Stoneja v Penna., da bo apeliral za zvezne čete čim bom pripravljen. General Schofield je imel voditi armado, polastiti se rovo in jih operirati. Poslušati bi bil moral samo mene, kakor da je civilna vojna. Seveda tega ni bilo treba, ker operatorji so nekaj slutili in brž privolili v razsodišče na kar je bilo konec "štrajka".

Splošno mnenje je, da je Roosevelt s to svojo senzacijono izjavo namignil Wilsonu kaj da lahko stori zdaj v Coloradu.

GOMPERS IN SOCIALIZEM.

Sodrugi Morris Hillquit, znani socialistični pisatelj, je imel pred nekaj dnevi v New Yorku veliko zabavo s Samom Gompersom, predsednikom ameriške delavske zveze. Oba sta bila pred vladno komisijo za industrijske razmere, katere preiskuje boj med delom in kapitalom, kakor smo že zadnjič poročali. Hillquit je zastopal socialistično stranko in imel je pravico izpraševati zaslišanec.

Najprvo je Hillquit v poldrugi uri dolgem govoru razložil delo in namen socialistične stranke, njen boj za delavske koristi na političnem polju in koperacijo na industrielnem polju z unijami. Nato se je ogasil Gompers in skušal pobiti Hillquitova izvajanja. Opiral se je na gotove besede in trditve posameznih socialistov in rekel, da stranka nasprotuje American Federation of Labor. Hillquit je odgovoril, da stranka še nikdar ni tega izrekla, pač pa je bila prva za delavsko zakonodajstvo, vedno je pomagala strokovnemu unijskemu gibanju in borila se za izboljšanje delovnih razmer. Res je, da posamezni socialisti niso zadovoljni z glavnim odborom A. F. of L. niti s formo "eraftov" v federaciji, toda stranka ni odgovorna za mnenja posameznih članov.

Hillquit je nato čital Gompersu program socialistične stranke točko za točko in pri vsaki točki ga je vprašal če se strinja, Gompers je priklimal in kimal je naprej dokler ni Hillquit prišel do maksimalnega delavnika in minimalne plače na kar je odkimal.

"Potemtakem vaša federacija zahteva ravno to kot socialistična stranka razen dveh točk", omenil je Hillquit. Tedaj je Gompers pozabil, kar je prej kimal in zrojil je, da je socialistična stranka posnela svoj program po platformi A. F. of L. Med poslušalci je nastal smeh, Hillquit pa je pojasnil, da je stranka imela te točke v programu, ko se strokovnim unijam še sanjalo ni o takih zahtevah. Tako n. pr. je socialistična stranka v državi New York propagirala odškodninski zakon za delavce, ko je malokdo razumel pomen tega zakona.

Glede minimalne plače določene po zakonu je rekel Gompers, da je proti temu, da bi vlada določala plačo, ker to bi pomenilo "industrijsko sužnost za delavce". Nadalje je Gompers izjavil, da A. F. of L. nima nobenega cilja, da boj med organiziranim delavstvom in kapitalom nima drugega namena kakor izboljšati de-

lovne razmere od časa do časa in da pošten kapital (!) ima pravico do dobička.

Max S. Hayes, organizator tipografske unije, je izjavil, da hipe zahteve socialistične stranke in federacije so približno enake. Večina članstva prihaja iz strokovnih unij in veliko število socialistov zavzema odlična mesta v American Federation of Labor. Dalje je izjavil Hayes, da federacija zahteva osemurni delavnik zakonitim putem in s tem je postavil Gompersa na laž, kateri je trdil nasprotno. Proti Gompersu je pa Hayes rekel: "Priatelj Gompers naj bo previden kadar smeši socialistično stranko, ker ne ve, kaj se zna pripetiti v desetih letih!"

Četrstoletnica majniškega praznovanja.

Mednarodni socialistični kongres v Parizu leta 1889 je sklenil, da opusti proletariat vsega sveta en in isti dan delo, da manifestira za osemurni delovnik, za politično enakopravnost, proti gospodarskemu zatiranju, proti vojni in za mir narodov. Ta sklep je po vsem proletarskem svetu vzbudil navdušen odmev. Gnijlo meščanstvo pa je trepetaje pričakovalo revolucijo. Od tega časa je poteklo 25 let in proletariat se je razvil v ogromno armado, prešinjeno s socialističnim duhom. Že četrstoletja praznuje proletariat dan 1. majnika kot svoj delavski praznik. Letos pa je bilo praznovanje 1. majnika brezdvomno mnogo impozantnejše, ter bo še živjeje spominjalo gospodujoče sloje na pravične delavske zahteve. Le še malo časa nas loči od svetovnega praznika, ustvarjenega po složni, odločni volji delavstva. Potrebnejše kot kdaj poprej je, da se proletariati pripravi za dostojno praznovanje svojega praznika. V Avstriji, v deželi reakcije, nacionalnega prepira in hujskanja, ima delavstvo dovršiti še velike naloge. Na milijone kron požre moloh militarizma, ki vedno bolj ogroža mir narodov. Prvi majnik velja protestu proti nevarni igri z orožjem in vojno. Velja pa tudi demonstraciji za ljudske zahteve, ki nas povedejo iz močvirja skrbi in zatiranja v svobodno in srečno bodočnost.

Podmorski rudniki.

Da je tudi nekaj takih rudnikov, kojih rovi se na kilometre daleč raztezajo pod morjem, našim čitateljem se najbrže ni znano. Razen v nekaterih krajih Evrope so rudniki od morja po navadi več ali manj oddaljeni, precejšen del rudnikov na Angleškem pa se nahaja v neposredni bližini morja. Mnogo rovo teh rudnikov se od morske obali vleče globoko ter daleč pod morsko dno in tako se ti rudniki nahajajo pod morjem. Taki podmorski rudniki se zlasti nahajajo v Kumberlandu in v severni Angliji, kjer so taki slučaji zelo običajni. Samoočebni se razume, da se rovi teh rudnikov pod morskim dnom nahajajo zelo globoko, tako, da je vsako prodiranje vode v rudnike popolno izključeno. Nenavada njih podmorska lega ne tvori zaraditega prav nobene nevarnosti.

— V današnji družbi "denar govori". Ako imaš dosti denarja, potem smeš biti zločinec, če pa si siromak, potem je pa ameriška ustava za tebe previsoka.

— V coloradski zakonodaji bodo stavljeni predlog, da naj ljudstvo te države plača \$1,000,000 novih davkov s katerimi naj se plačajo stroški importiranih in oboroženih barab, kateri so streljali na štrajkarje. Delavci, mar bi bili vi zadovoljni, da plačate nove davke zato, da vam potem postreljajo žene in otroke?

Glasovi po osvojitvi colorad. rovo splošni.

Stavka v Coloradu dela Wilsonu več skrbi kakor Meksika, pravi Lindsey.

New York. — Sodnik Ben Lindsey iz Denvera, Colo., je zdaj prepričan, da prva glava Zedinjenih državah je Rockefeller ne pa predsednik Wilson, kajti zadnji ga je prijazno sprejel predse, dočim mu je prvi sporočil, da ga ne mara videti. "Ako Wilson ni znal poprej, kakšne razmere v resnici vladajo v južnem Coloradu, zna pa zdaj, ko sem mu jih jaz naslikal," rekel je Lindsey. "Prepričan sem" — nadaljeval je — "da predsednik dobro zapopade položaj in stavkarsko oborožje v Coloradu mu dela več skrbi kakor pa Meksika."

Sodnik Lindsey je dalje rekel, da niti polovica grozovitosti ni znanih, kar so jih Rockefellerjevi baroni izvršili nad štrajkarji v Coloradu. Mati Jones in drugi so dosti povedali, toda jezik ne more povedati niti pero popisati položaja kakoršen je v resnici.

Lindsey je v četrtek pričal pred zvezno komisijo za industrijske zadeve.

Denver, Colo. — Sodnik Ben Lindsey, kateri je šel predsedniku v Washington pravit, kako so miliciarji klali in požigali žene in deca v Ludlowu, se je naravno silno zameril magnatom premoga in zato so zklenili, da se maščujejo nad njim. Najeli so ljudi, ki nabirajo podpise za odpoklic Lindseyja iz njegove sodniške službe.

Denver, Colo. — Neki tukajšnji časopis ima zanesljivo poročilo, da so vsi "obtoženci" pred vojnim sodiščem oprani zločinov, ki so jih izvršili v Ludlowu. Sodišče je izreklo čez dvajset tajnih razsodkov, ki jih pa mora še petresati guverner preden bodo obelodanjeni. Samoposebi se razume, da miliciarji ne bodo pokrivali nobenega svojih vrednih brateev; zato pa to vojno sodišče prava komedija.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson dannadan dobiva apelacije in zahteve od organizirane delavstva, da naj čimprej zapleni premogokope v Coloradu in jih drži tako dolgo dokler Rockefeller ne privoli v razsodišče. Senatorji Martine, Kern in Kenyon so mnenja, da bo senat na svojo pest uvedel preiskavo stavke, če se položaj kmalu ne predgugači.

Denver, Colo. — V Trinidadu sta bila 27. maja aretirana dva štrajkarja radi požiganja v zadnji bitki pri Forbesu. Veleporota v Freemont County je obtožila 105 premogarjev in simpatizantov radi bitke pri Chandler-rovu. 26 je obtoženih umora prve vrste. Premogarji bodo zaprilegli zaporu povelja zoper rovske čuvaje in miliciarje za ravno iste zločine čim bo znan rezultat vojnega sodišča.

ZNIZANJE PLAČ V JEKLARSKI INDUSTRIJI.

Pittsburg, Pa. — Slabi časi v jeklarski in železarski industriji postajajo še slabši. Število vposlenih delavcev se zmanjšuje in tistim, ki še delajo, pa odgrizujejo plače.

V zadnjih treh mesecih so odslavili veliko število delavcev; drugim so pa znižali plače od 2.00 in \$1.75 na \$1.60 dnevno. To so storila manjša podjetja. Večje družbe kot Steel Corporation, Cambria, Republic Lackawanna in Jones and Laughlin Steel Co., so odpustile veliko delavcev, plače še niso znižale.

Iz rudniškega okrožja v Superior poročajo, da so vtrgali plače rudarjem iz dveh dolarjev na \$1.75.

Živela demokratska prosperiteta!

IZ NASELBIN.

Rock Springs, Wyo. 25. May 1914

Cenjeni urednik: —

Namenil sem se malo opisati moje potovanje po državi Colorado. Prvo mesto ki sem si ga ogledal, je bilo Denver. Mesto je jako lepo, skoraj gotovo najlepše na zapadu, seveda mi ni bilo mogoče, mesta popolnoma ogledati, tudi ne rojakov obiskati, toliko pa vem, da je v mestu veliko evrek raznovrstnih narodov, pa žal ni mi bilo mogoče, se v nobeno zaljubiti, železni konj je premalo odjahal proti jugu.

Potem sem se namenil v Pueblo, v tem mestu je precej Slovencev naseljenih, kateri so pa po večini zaposleni v jeklarni, ki je, kot sem čul, prava mesnica hujša od vsakega premogovega rova. Z menoj je potoval rojak Fr. Burnik s svojo zaročenko. Bivali smo pri rojaku Simončiču, ki nam je z vsem postregel kar naj boljše mogoče. V tem mestu smo bili en dan, naš namen pa je bil tam ostati malo delj časa, kar pa nam ni bilo mogoče. Omeniti moram da se je moj spremljevalec mislil v Pueblu poročiti, pa so ga Schifrer iz Rock Springs, malo vmes posegli, poslali so brzojav g. Zupanu, da ne sme na noben način omenjenega para poročiti, za kar mu gre seveda vsa hvala. To spet lep dokaz da vera peša in bode še pešala. Le tako naprej!

Seveda potem ni bilo več obstanke za nas, ker ljudje so nas začeli že malo postrani gledati, češ kaj so pa to zaeni lumpje ker se še povsodi poročiti ne morejo. Potem smo pa zopet zahajali železnega konja, ki nas je peljal dalje proti zapadu v Salido, ki je jako prijazno malo mesto. V tem mestu je tudi več je število Slovencev. Čez en dan smo se zopet naprej podali, čez dobro znani Marshall Pas, na vrhu tega smo imeli veliko zabave s snegom, ker ga imajo tam še jako veliko v zalogi, čeprav je že jako toplo solnce. Seveda je nam bilo prav lušno v ti Sibiriji. Zato nam ni bilo nič kaj polvolji, ker se je začel vlak kar meni nič tebi ne, prej pomikati, proti Crested Butte, v eno izmed stavkarskih mest.

Prišedši tje, nas je vsprejela velikanska množica štrajkarjev, ki so bili mnenja, da je prišlo dvojje Judežev opravljati sramotno delo, namreč skrbati. Pa jih je hitro minula ta misel, ko so zagledali rojaka Burnika, kateri jim je še jako dobro znan iz zadnjega štrajka 1903. Ko jim je po Crested Buttskih ulicah pomagal s kebo preganjati. To je seveda bilo jako dobro za nas, ker drugače bi nas bili kar po "free fare" brzojavku poslali nazaj v Rock Springs. To se namreč zgodi z vsakim, kdor pride v mesto z namenom da bi tam delal. To jim je tudi mesto naročilo, ker mesto na noben način nikogar ne trpi, da bi tam zgrago delal, mesto je namreč pod popolnoma socialistično upravo. V mestni odbor so izvoljeni sami delavci, ali socialisti. V mesto prišedši smo se nastanili pri rojaku John Rožiču, ki nas je z veseljem sprejel in nam takoj postregel s pijačo in lunčom.

Potem smo si do dobro ogledali mesto, ki ravno ni veliko, pač pa v jako prijetnem kraju. Ulice so jako snažne, in leže zelo lepo, kar je jako redko, po tako malih mestih. Prebivalci so jako prijazni in postrežljivi, katerim je vsaki zavedni ali organizirani človek dohro došel, kajti oni ne poznajo nazadnjaštva. To kaže dosti jasno, da so napredni, ker tam ni niti enega skeba. Štrajkarji so jako navdušeni in popolnoma prepričani, da bodo zmagali. Dva rova, ali dve Compagniji, sta takoj ob izbruhu štrajka privolile v vse delavske zahteve; v teh dveh rovih se tudi dela s polno paro, seveda pod U-nijskimi razmerami.

Dva rova pa stojita popolnoma zaprta, ker Compagnije nočejo priznati delavskih zahtev, delavci se pa tudi nočejo podati, ker dobro vedo, da se bodo baronom kmalu glave omeščale.

Drugače je pa v 9 Milj oddaljeni kempu Floresta, tam pa skeba kakih 18 mož, med temi tudi par Slovencev, kot sem čul. Ker pa je ta kempa še vsa v snegu, ne

morejo štrajkarji do njih, seveda po železnični progi pa ni prav zdravo iti, ker imajo tam v snegu postavljenih par strojnih pušk. Pred par dnevi, prej kot sem jaz tam prišel, je ubilo enega skeba, Grka, John Sarisa, tri druge pa več ali manj poškodovalo. Ko so Grki zvedeli, da je enega ubilo in tri poškodovalo, so se pogovarjali "Tree Kill one dead". Pogreb se je vršil v Crested Butte, katerega so se udeležili General superident, drugi supt. time kiper, pop, in en deputy, s puško v roki, moške so se gotovo bali, da bi se zdaj ko je že mrtev, ne stopil v Unijo.

Najbolj sem se pa moral smejati, ko je rojak John Rožič, ko njem užigal znamenje s žarečim železom. Ko je bil s svojim delom gotov, povpraša zraven njega stojičega Angleža, če morda ni kje skeba, da bi mu užigal znamenje s žarečim železom s kebstva na čelo, nakar mu odgovori, da je res žal, da ni nobenega.

Slovenec je v tem mestu precejšno število. Vsi so složni in velja zanje geslo: vsi za enega, eden za vse! In so tudi naj bolj čislani inozemski narod, kar se je očitno pokazalo pri zadnjih mestnih volitvah, ko so bili izvoljeni štirje Slovenci v mestni odbor.

Moja želja je bila obiskati njihovo Unijsko sejo, in spregovoriti Slovencev nekaj besedi. Kar mi pa žal ni bilo mogoče, in upam da mi bodo to oprostili, ker sem se že tako malo predolgo tam zadržal.

Ker se še pa ta moj dopis, že tako razširil, in je v nevarnosti da ga požre uredniški koš, moram končati. Rojakom pa rečem, kdor hoče dobro postrežbo, in kratek čas naj obišče, rojake v Crested Butte, oni mu bodo gotovo ostali dobro v spominu.

Ob koncu mojega pisanja, se zahvaljujem vsem rojakom naj topleje, za njihovo gostoljubnost, še topleje pa rojaku Rožiču za vso postrežbo.

Štrajkarjem pa kličem, stojte trdno kot skala, zmagaja je vaš, delavstvo je zvami širom Zdr. Držav!

Matt Batijeh.

Lloydell, Pa.

Cenjeni urednik Proletarca: — Ker se tako redko sliši iz naše naselbine, sem se namenil jaz podati nekaj vrstic o tukajšnjih razmerah. — Naravno je, da bom začel najprvo pri delu, ker iz tega — pravijo — izvira vse drugo.

Tukaj je 7 premogovih rogov, a od vseh teh delata redno samo dva, drugi le po en do dva dni v tednu. V enem od teh rogov že stavkamo od 26. marca. Stavkavozov tukaj seveda ni in jih tudi ne pričakujemo. Ker družba poseduje okrog 30 rogov, ji ni dosti mar, če stoji en rova zaprt, na ta način misli izstradati premogarje, da bi se čimprej vrnili na delo pod starimi pogoji. Teško mora pa biti magnatom pri sreči, od kar nam je distriktna unija priznala stavkovno podporo, in tako njih načrt z izstradanjem oslabila.

Naš socialistični klub št. 117 nič kaj posebno ne napreduje. Največji vzrok je, ker se posamezniki boje zameriti delo dajalcem. Pri tem pa igra važno vlogo tudi slab zaslužek. Kajpak, tudi starokopitnost igra pri tem važno vlogo. Eni še vedno mislijo, da mora biti vse tako kakor je bilo pred stoletno leti; eni mislijo da so rojeni da garajo, drugi pa da uživajo sadove garačev, kakor jih uči naše katoliško glasilo Amerikanski Srovinec.

Nekateri od tukajšnjih rojakov imajo tudi velike izdatke s cerkvenimi reči. Tu pride v poštev cerkven stol, spovedni listek, ofri in kdo zna vse kaj. Vse to stane denar in zopet denar. — Neki rojak, ki ima družino, ženo in dvojce otrok je šel po spovedne listke za vse štiri. Agent za nebeško državljanstvo mu je pa rekel, da to pot ne bo prišel tako po ceni ven, zahteval je \$18.00 za listke. Rojak je ugovarjal, češ da so slabi časi in da cerkev danes košta preveč. Toda zagovornik nebeške države se ni dal pregovoriti, rekel je, da če ne

plača, bo enostavno izključen iz cerkve. (To je za prizadete trda šola, ampak šola je le. Nam taki op. več koristijo ko škodijo; to so naši prostovoljni — nepovabljeni agitatorji za našo stvar. Mi svetujemo popu: le korajžno naprej v tej smeri, drugo pride samoobsebi. Cerkev socialisti ne marajo reformirati. Op. ured.) Nato se mu je rojak zahvalil in odšel. Vidite trpini, da imamo pekel že na zemlji.

Tudi Amerikanski Slov. poše o peklu samo za delavce, nikdar pa ne za kapitaliste. Nikdar še nisem zapazil v dotičnem listu, da bi bil ožigonal postopanje kapitalistov napram delavcem, pač pa je vedno zatraceval delavcem v svojih pridigah, kako naj bodo pohlevni in pridni napram svojim gospodarjem. Jaz se samo čudim, kako "morejo slov. delavci, ki si s svojimi rokami služijo kruh, v sprči takih blodnj, kakor jih pišeta Kranjski Janez v Amer. Slov. čitati in podpirati ta list. Kaj čuda, če je danes tako na svetu, če pa delavci sami podpirajo take liste, ki brijejo direktno noreca iz njih.

Nič čudnega ni, če se razni premogarski in bakreni baroni posmehujejo raznim preiskovanjem, ki jih je uvedla na željo radikalnih elementov država v raznih krajih. In ali se je v ožigled takemu zadržanju listov kot je A. S. in njegovi bratci čuditi, ako razni gumneni streljajo delavce kdor zajce, ne da bi se jim skrivil las na glavi? Čisto nič ne! Navsezadnje človek res skoraj ne zameri toliko popom, ki se žive od neumnosti, katero morajo tudi zagovarjati, ampak zameri v večji meri ljudem, ki pot neumnosti podpirajo in vzdržujejo.

Naročnik.

Hermine, Pa.

Cenjeno uredništvo! —

Delavske razmere so pri nas take, da ne morem nobenega vabiti semkaj za delom. Delamo komaj po dva do tri v tednu, to je komaj za življenje. Čuti se torej demokratska prosperiteta.

Tukaj so nekakšni ljudje, ki pisarijo anonimna pisma. Na takata pisma človek ne more polagati nobene resnosti, toda v splošnem je to znak, na kakšni višini stoje ljudje, ki radi naglašajo krščansko izobrazbo. Svetoval bi omenjenim, naj to delo opuste in se zanimajo raje za svoj bedni položaj, kajti kapitalizem tepe dovolj vse delavce, brez razlike na vero ali narodnost. Vstopi raje v vrsto zavednih delavcev, bo mnogo bolje, kakor pisariti anonimna pisma in ubijati čas brez kakšnih uspehov. Delavci imajo samo enega sovražnika — in tega bi morali poznati najbolj — to je kapitalizem. Vzemimo torej na piko tega.

John Skarja.

Pueblo, Colo.

Vsak mora priznati, da je Pueblo ena največjih in najnaprednejših slovenskih naselbin. Kako bi tudi ne bilo! Saj je nas tukaj dosti Slovencev in Hrvatov, kateri imamo veliko društev, ki spadajo k različnim Jednotam; imamo socialističen in druge klube, a kar je najvažnejše — ima-

mo slovensko cerkev in vse časti vreden cerkveni odbor. Kaj ne, da smo v vseh rečeh napredni?

Največji napredek se je pa gotovo pokazal zadnje nedelje, dne 24. maja, ko je načelnik te cerkve in njegov cerkveni odbor priredil plesno zabavo prav pred nosom svetnikom, namreč na cerkvenem vrtu. V prostoru pod cerkvijo se je prodajalo pivo in druge stvari. Da ni manjkalo drugih zabav to se ve. Vrtilo se je kolo sreče za razne dobitke, kegljalo se je tudi vse, s čimurkoli se je moglo izvabiti denar in bednega ljudstva. Pri cerkvenem opravilu se je blagoslovilo nekeke angeline in da ni nobeno dejanje preumazano, kadar se gre za požrešnost duhovniško, se razvidi iz tega, da se je za botre izbralo veliko mladotnih, ne dolgo iz stare domovine došli fantov, za katere se je dobro vedelo, da so še varčni; tem se je dalo za družice tukaj rojena dekleta, da bi tem gotoveje več darovali in pri veselici več potrošili, ker tak fant ima domišljijo, da je v tej deželi rojeno slovensko dekle nekako višje bitje. Med temi se je že naprej določilo, kako visoko svoto mora vsak darovati cerkvi.

Pueblo se je proslavilo zadnje nedelje. Krona vsega je bil gotovo ples, popoldne in zvečer. Pa naj kdo reče, da ni bil to čez vse lep prizor in da ni gnilo vsačega do solz, kdor je slišal, kako so se glasile harmonike pozno v noči iz cerkvenega vrta. Vsak trezno misleči človek se zgraža nad tem, to obsoja celo nekateri udeleženci. In kakšno mnenje so dobili sedaj drugorojci o našem narodu? Prepričani so morali biti, da je ta narod ali nor ali pa še stotletja pred civilizacijo. Da bi kateri izmed civiliziranih narodov plesal okoli svoje cerkve, to se ni še slišalo. Ali ni to znamenje, da poganstvo še vedno živi v našem ljudstvu? Kaj ni bila to podoba onega časa ko je egiptčansko ljudstvo plesalo okoli zlatega teleta? Če so že hoteli imeti ples za cerkev naj bi šli ven iz mesta ali vsaj stran od cerkve, kjer so bili tik Clarkovega kopaljšča, kamor zahajajo tudi tuji, katerim se je moralo to videti nekaj zelo omikaneja.

In kdo je kriv, da se je naše ljudstvo samo osramotilo pretečno nedeljo? V prvi vrsti cerkveni odbor in oni, kateri ovija ta odbor okoli svojega prsta in kateri bi, da nasiti svojo lakomnost, tudi prodal svoj rod, ne samo osramotil ga. On še poneumnjuje ljudstvo mesto, da bi ga poučeval, kako si izboljšati svoje revno stanje. V drugi vrsti je krivo tudi ljudstvo samo, ker se pusti, da ga strižejo kot ovce in ker hoče prisostvati takim komedijam. Prisotnih je bilo dosti ljudi, katere se nikdar ne vidi na drugih društvenih koristnih prereditvah. A kadar gre zato, kjer je podpisani "Cerkveni odbor" treba, da se nese zadnji, s krvavimi žulji zasluženi cent. Priznati moram, da imamo v Pueblu večino ljudi, ki so gledali s tudom na to početje in si mislili, da ko bi Kristus vstal, bi zopet z bičem izgnal ljudstvo iz cerkvenega vrta, kakor je nekaj prodajalec iz judovskega tempelja. To ne poročam zato, da bi mor-

da reformiral naš farovž ali celo verstvo, ne nikakor; saj to služi naposled le nam, ker bodo morda vendarle spregledali, da je vsak skup humberg. Povem to le, da vedo o tem humbugu tudi drugod.

P. B.

Cumberland, Wyo.

Ker se redko kedaj kateri oglašiš iz naše naselbine, sem se jaz namenil, da nekoliko sporočim tukajšnje delavske razmere. Delamo vsaki dan, ne svetujem pa nobenemu semkaj hoditi za delom, ker se delo jako težko dobi in je tudi nevarno delo vsled pritisaka plina. Sploh je vsa oprava slabjša, kakor bi morala biti v rovu.

Dne 27. aprila se je pripetila velika nesreča, ko so se delavci vračali z mukotrpne dela domov. Pripeljali so se od dvanajstega do sedmega vhoda, tam se je pa naenkrat odtrgala veriga in varnostna vrva, nakar je drčalo nazaj sedem vozov, v katerih je bilo do sedemdeset premogarjev. Vozovi so z največjo naglieo leteli približno 1000 čevljev, nakar so skočili s tira. Dva premogarja sta bila takoj na licu mesta mrtva, od 35 do 40 pa več ali manj ranjenih. Rešilno moštvo je bilo takoj na licu mesta, ter so najbolj poškodovane takoj odpeljali v bolnišnico v Kemerer, kjer so 5. maja še trije umrli vsled težkih poškodb. Po narodnosti so bili: 2. Taljana, 1 Poljak, 1 Finec in eden Slovenec, po imenu Anton Hafnar.

Strokovna organizacija, politični klub in podporna društva so privedle žrtvam kapitalizma krasen pogreb. Anton Hafnar (Slovenec) je spadal k društvu sv. Barbare št. 40 Forest City, Pa. in k soc. klubu št. 8, kateri mu je podaril krasni veneč. Hafnar zapušča žalujočo soprogo in dva nedoročena otroka. Eden je star 1 mesec, drugi pa 1 leto. Žalujočji soprogji izrekamo naše sožalje, pokojni sodrug in tovariš pa nam bode za vedno v spominu.

Tukaj imamo zopet 5 novih žrtev kapitalizma. Malomarnost premogarske družbe in njenih delavodij je zakrivilo, da imamo premalo varnostnih naprav. V današnji družbi je že tako, da se gleda v prvi vrsti za sveti kapitalistični profit, ne pa za življenje revnega delavca.

S proletarskim pozdravom
Ig. Bozovičar, član soc. kluba.

Podjetniške organizacije v Avstriji.

Središče velikih avstrijskih podjetnikov je v Hauptstelle industrieller Arbeitsgeberorganisationen. Pri tej organizaciji je včlanjenih 3846 tvrdk, pri katerih je zaposlenih 722,500 delavcev. Razen te organizacije, pri kateri so le največja podjetja, je še druga organizacija manjših podjetnikov, takozvana "Centralna organizacija obrtnih zvez delodajalcev." Podjetniki te organizacije imajo zaposlenih 47,000 delavcev. Podjetniške organizacije so se v zadnjih letih silno hitro in močno razvile, a delavske organizacije ne morejo pokazati na enak močan vzporeden razvoj. Podjetniške organizacije ne poznajo no-

benih narodnostnih in verskih razlik, v njih so združeni podjetniki vseh narodnosti in ver. To naj bo glasen opomin onim zaslepljenim delavcem, ki še vedno verujejo, da spada med naloge delavskih organizacij, tudi obramba našega "miliga naroda" in naše "svete vere". Če se združujejo podjetniki na internacionalni podlagi in jim je vera postranska reč, zakaj bi jih delavci ne posnemali v tem? Podjetniške organizacije niso prav nič drugega, kakor edino le razredna zastopstva, in v tem je njihova moč. Naravnost nezmislj je, če si izkoriščani, bedni, brezpravni delavci dovoljujejo "luksus" nacionalnih in verskih organizacij, med tem ko toliko močnejši podjetniki zahtevajo ta "luksus". To dejstvo kaže, da morajo že mednarodno organizirani delavci delati na tem, da pojasnjujejo to dejstvo svojim zaslepljenim tovarišem.

Nova najdena ležišča dijamantov.

Guverner belgijske kolonije Kongo v svojem uradnem poročilu potrjuje vest, da so v bližini reke Kasai v Kongo odkriti obsežna ležišča dijamantov. Ne gre morda za dijamantne poljane, kakor na primer v južno zapadni nemški afriški koloniji, temveč za ležišča liki glasovitih dijamantnih jam v Kimberley-ju. Doslej so iz Konga poslali v Bruselj 12.000 karatov dijamantov, med katerimi se nahaja mnogo kamnov znatne velikosti. Rudniška družba za Kongo-Union, "Minierie Forestiere", je v svrhu izdatnega izkoriščanja dijamantnih ležišč v srednji Afriko poslala že potrebne stroje. V Antverpnu so na poskušnjo nekaj dijamantov iz Konga brusili in je ta poskušnja imela zelo dober uspeh. — Hvala bogu, toraj zopet imeniten in izdaten plen za kapitalistične roparje.

Kranjski Janez in njegov taktikar, zeleni kaplanček, se vedno v svoji "filiali" Rima pridružata, da socializem po celem svetu nazaduje. Pobožna želja teh petelinčkov Misijeve in Jegličove žele, da bi že vendar enkrat žolpe mrtvaški zvon poslednjo pesen — rdeči internacionali. Poglejmo brez naočnikov, v koliko opiči Janez in gorilski taktikar vedoma sleparita svoje brave. Na Francoskem so ravnokar minule državnozborske volitve. Jolietiski journalisti do sedaj še niso ničesar poročali o izidu teh volitev, pač pa smo čitali v "A. S." par tednov nazaj, da se na Francoskem (na posebno veselje Rima) snuje nova klerikalna stranka, katoliški centrum, katere naj po vzoru nemškega katoliškega centroma zopet pribori na Francoskem izigrano veljavo Rima. Rezultat volitev pa je presenetil klerikalne peteline. Združena socialistična stranka je pridobila 280.000 novih glasov. Socialisti so dobili nad 1,400,000 glasov. V francoskem parlamentu bode sedaj 97 poslancev, proti 77 v starem parlamentu. Kaj ne, Janez, socializem nazaduje.

Rumunska socialistična zveza je imela svoj kongres pretekli teden v Milwaukee. Rumunski socialisti, kateri so bili do sedaj samostojni, so sklenili, da se priključijo k "Narodni soc. stranki". Rumunski sodrugi so naredili s tem važen korak naprej. V Ameriki in sploh po celem svetu, se morajo delavci organizirati mednarodno (to taktiko že od svoje ustanovitve zavzema tudi rimsko-klerikalna cerkev), ako hočejo doseči krasne in trajne uspehe.

100

KRASNIH IN BARVNIH RAZGLEDNIC

Mnoge so krasne slike lepih modelov in igral, poleg tega pa tudi samo se polneče Fountain Pen

Vse za 50c.

To je največja prilika, da si nabavite lepe slike in razglednice vsake vrste. — Mnoge so težko dobe ter so se prodajale posamezne za ceno, katero mi zahtevamo za 100. Te se bodo hitro raprodale vsem tistim, ki ljubijo krasoto v naravnih slikah in kateri so vneti za lepe in polne modele.

Samo se polneče Fountain Pen polje-mo z tem naročilom. Samo te so se prodajale v prodajalnah po \$1.00 komad. Vseh 100 razglednic in Fountain Pen za 50c ter 10c za pokritje poštnine.

ART PORTRAYAL COMPANY, Dayton, Ohio.

VABILO NA MEDNARODEN PIKNIK

ki ga prirede

Socialistične Organizacije v Cook Co., Ill.

dne 14. junija t. l. v

RIVERVIEW PARKU

Na pikniku bodo govorili sodr. JOHN WALKER, predsednik Ill. State Federation of Labor, C. H. MOYER, predsednik W. F. of Miners in WM. CUNEA, bivši kandidat za mestnega pravdnika v Chicagi. — Vstopnice so po 25c in jih je dobiti pri raznih članih podpornih društev v Chicagi.

Tozadevni odbor.

ADVERTISEMENT

SLOV. DELAVSKA

PODPORNA ZVEZA

Ustanovljena dne 16. avgusta 1908.

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penn.

Sedež: Conemaugh, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: FRAN PAVLOVIČ, box 705, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 3, box 91a, West Newton, Pa.
Tajnik: ALOJZIJ BAVDEK, box 187, Conemaugh, Pa.
Pomožni tajnik: IVAN PROSTOR, box 120, Export, Pa.
Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6108 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pomožni blagajnik: JOSIP MARINČIČ, 6408 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ZAUPIK:

ANDREJ VIDRIH, box 523, Conemaugh, Pa.

NADZORNIKI:

VILJEM SITTER, 1. nadzornik, Lock box 57, Conemaugh, Pa.
FRAN TOMAŽIČ, 2. nadzornik, Gary, Ind., Teleton, Sta., box 73.
NIKOLAJ POVŠE, 3. nadz., 1 Craib st., Numrey Hill, N. S. Pittsburg, Pa.

POROTNIKI:

IVAN GORSEK, 1. porotnik, West Mineral, Kansas, box 211.
JAKOB KOČJAN, 2. porotnik, 409 Ohio Street, Johnstown, Pa.
ALOJZIJ KARLINGER, 3. porotnik, Girard, Kansas, R. F. D. 4. box 86.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

GLAVNI URAD v hiši št. 46 Main Street, Conemaugh, Pa.

POMOŽNI ODBOR:

Dremelj Jožef, box 275, Conemaugh, Pa.
Gačnik Ivan, R. F. D. 3, box 54, Johnstown, Pa.
Zaman Franc, box 556, Conemaugh, Pa.
Klinar Martin, 812 Chestnut street, Johnstown, Pa.
Rupert Jakob, box 238, South Fork, Pa.
Gabrenja Matija, R. D. 1, box 120, Johnstown, Pa.

PRIPRAVLJALNI ODBOR ZA ZDRUŽEV SLOVENSKEH PODPORNIH NAPREDNIH ORGANIZACIJ.

Predsednik: Viljem Sitar, box 57, Conemaugh, Pa., član S. D. P. Z.
Zavetnik Jožef, 2821 Crawford Ave., Chicago, Ill., član S. N. P. J.
Martin Konda, 2656 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., član S. N. P. J.
Hrast Anton, P. O. New Duluth, Minn., član S. N. P. J.
Stefanič Martin, box 78, Franklin, Kans., član dr. sv. Barbare.
Frank J. Aleš, 4006 W. 31st St., Chicago, Ill., član S. D. P. & P. D.
Goršek Ivan, box 211, West Mineral, Kansas, član A. S. B. P. D.

Uradno Glasilo: PROLETAREC, 4006 W. 31st Street, Chicago, Ill.

Cenzura društva, oziroma njih uradniki, so uljudno prošeni, pošiljati vse dopise in denar, naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošilja glavnemu tajniku, edino potom Pošte; Express; ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kakšne pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo urad glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

Conemaugh, Pa., 18. May 1914.

ZAPISNIK SEJE GL. ODB. S. D. P. ZVEZE

Preds. brat Paulovič odpravi sejo ob 8:20 zvečer. Navzoči: Frank Paulovič, L. Bavdek, J. Prostor, J. Žele, V. Sitter, Jac. Kočjan.

Pomožni odborniki: Mart. Klinar, Jos. Dremelj, Math. Gabrenja, ter John Gačnik.

Navzoči tudi člani S. D. P. Zveze: sobr. J. Brezovec čl. dr. št. 1, ter Louis Krašna čl. dr. št. 3.

Prečita se zapisnik zadnje seje in soglasno sprejme.

Brat taj. predloži zadevo sobr. Jacob Frank, čl. dr. št. 73 glede njegove zadružne podpore v gl. uradu, katere se mu še ni nakazala.

Predlagano ter sprejeto, da se omenjenemu članu podpora nakaze.

Zadeva sobr. Pavel Sabadina, čl. dr. št. 5. Omenjeni član je kakor rečeno, in sploh še dosti dokazano, bolniško podporo ne praviškim potom prejel, in to je krivda prejšnjega dr. taj. Mart. Korošec-a.

Debatira se glede Mart. Korošec-a, ter se končno sklene, da se z zadevo še čaka do prih. odb. seje.

Sobr. Mart. Korošec se je menda izjavil, da poravnava Zvezi svoto, katere je bila po krivici bolniku nakazana. V slučaju da bi se njegova izjava ne vresničila v kratkem času, se sklene da se postopa po pravilih.

Seje se vdeleži brat Anđ. Vidrih. Zadeva se sobr. Pavel Sabadina, čl. dr. št. 5. glede njegove nenakazane podpore v drug.

Glavni odbor se strinja z društvenim sklepom.

Zadeva sobr. Jožef Špevak, čl. dr. št. 72. Brat taj. omenjenega dr. se pritožuje glede premalo nakazane bol. podpore sobratu J. Špevak. Omenjeni bolnik je bil opravičen po tajnikovem mnenju 108 dol. bol. podpore. Nakazalo se mu je pa same 37 dol.

Bilo so nakaznice pravilo izpolnjene samo za previsoke vsote so bile nakazane.

Predlog da se mu izplača mesečno v naprej, ne vse vsote, pač pa 2 mese posamezno, ker kot znano bol. nak. ne sme presegati čez 45 dol. in to po prejšnjih sklepih gl. odbora, se sprejme.

Dodatek k istemu, se sklene, ter soglasno sprejme, da pošlje gl. taj. zdravniško nak. nazaj, ter jo mora zaprijeti (pri javnem notarju) njegovi zdravnik, da ga je zdravnik v resnici obiskoval za časa njegove bolezni in to v 108ih dneh.

Zadeva sobr. Jac. Brenčič, čl. dr. št. 1. Njemu je vstavljena bol. podpora, ker on je na sumu glede njegove bolezni.

Sobr. J. Brezovec poroča, da dr. sv. Alojzija J. S. K. J. (kot je tudi član njega) J. Brenčič, član S. D. J. Z.) ga namerava dati prvo imenovano društvo preiskati, in to, dobro izvebanemu zdravniku, ter ob enem priporoča J. Brezovec da naj omenjeno preiskavo tudi stori, ter kaj okrene glede njega gl. odb. S. D. P. Z.

Sklenjeno ter sprejeto, da se strinja s priporočilom od dr. sv. Alojzija J. S. K. J.

Sledi 10 min. odmora.

Nadaljevanje se po odmoru: Zadeva Louis Špillar, član dr. št. 5. Bil poškodovan na nogi, oziroma ima že odrezano. Omenjenemu članu je že potekla bol. podpora, ter se zahteva nadaljno podporo.

Predlagano ter sprejeto, da se mu bol. podp. izplača do istega časa, kot ga je zdravnik v navzočnosti gl. tajnika preiskal in pregledal, ter potem se mu izplača odškodnino, kot pravila zahtevajo.

Zadeva bivšega umrlega sobr. Ivana Verhovec, član dr. št. 29. glede mladolletnih njegovih dedičev. Izkazilo od ondotnega sodišča predloži od dotičnega jeroba mladolletnih. Več, vredi gl. taj. glede omenjene zadeve.

Zadeva brata Ivan Berila, član dr. št. 73. Vredi ter reši gl. tajnik, ako ne bode mogel sam pride na vrsto prihodnje seje.

Zadeva Jožef Vrbanja od dr. št. 75. Gl. tajnik pošlje izjavo v podpis, v navzočnosti društvenega odbora.

Predlagano ter sprejeto, za nadaljevanje seje 19. maja zvečer.

Preda. zaključki seje ob 11 uri 15 min. zvečer.

J. Prostor, zapisnikar.

II. SEJA GL. ODBORA S. D. J. Z. 19. maja 1914.

Brat. gl. tajnik odpravi sejo ob 8 uri 30 min. zvečer.

Navzoči: Alojz Bavdek, John Prostor, Jos. Žele, Anđ. Vidrih, Wm. Sitter, Nick. Pouše, Jack. Kočjan. Pomožni odborniki: Jos. Dremelj, Math. Gabrenja, J. Gačnik, ter član dr. št. 3. sobr. Louis Krašna.

Ker ni navzočega preds. sobr. Fr. Pauloviča se izvoli zač. preds. seje sobr. Jack. Kočjan.

Prečita se zapisnik zadnje seje, ter se večino sprejme.

Zadeva Fr. Jankovič, čl. dr. št. 27. Predlagano ter sprejeto, da reši vse potrebno glede omenj. člana sobr. gl. tajnik.

Zadeva Fr. Anžur, član dr. št. 10. želi odpravnine. Sklene se, da se poteka z zadevo, ker so listine še pomanjkljive, ter se ni vse na jasnem.

Zadeva umrlega Brkoviški Ignacij, bivši član dr. št. 36. Predlagano ter sprejeto da se pošlje certificate dediču zaprijeti (za prejem smrtnine) v staro domovino.

Zadeva sestre Terezije Petek, čl. dr. št. 64. Sklenjeno, da se dobi zdravniško potrdilo od ondotnega njenega zdravnika.

Zadeva sos. Marije Virant, čl. dr. št. 35. Predlagano ter sprejeto, po sklepih vrhovnega zdravniške S. D. P. Z.

Sledi 10 min. odmora.

Nadaljevanje po odmoru: Zadeva sobr. John Kačič-a, član dr. št. 26. Omenjenemu članu je bol. podpora pri dr. vstavljena z ozirom na to, ker član je na sumu pri nekaterih dr. članah, da je on pri pretepu poškodbe zadobil. Kot se je pa sam osebno izjavil sobr. J. Prostor-ju glede njegove

poškodbe na nogi, da ni bil kar direktno pretepu, pač pa nekako ruvanje v nekoliko veseli družbi njegovih ondotnih rojakov.

Omenjeni član je v hiši pri padcu, in udarec ob šivalni stroj, noge zlomil v členku nad stopalom.

Sklenjeno ter sprejeto, da se še dobi natančnejših podatkov od članov dotičnega društva.

Ob enem tudi sklenjeno da mora isti lastnik hiše (v kateri se je član zlomil nogo) zaprijeti pred javnim notarjem, da ni bil on v resnici kriv prepira, pač pa samo vprašanje kdo da je prvi prepil prouzročil.

Nadalje sobr. Prostor opazarja gl. taj. Zveze, da naj bo bolj previden pri nepravilno izpolnjenih bol. nakaznicah. Kakor hitro zapazi na nakaznici kako pomanjkljivost, da ne nakaže takoj podpore, pač pa naj listino pošlje na taj. društvu, da jo pravilno izpolni.

Brat gl. taj. se izjavlja da od sedaj v naprej ne nakaže nobene podpore, dokler ne bode listina čisto natančno podpisana, na vseh vprašanjih kot jih listina zahteva.

Izd. volitev glede operacij S. D. P. Z. se je glasovalo, da se več ne plačuje 727 glasov, da bi te še plačevalo 708. Torej razlike na glasih samo za 19 gl. večino za ne. Sklenjeno ter sprejeto da se od 31. maja v naprej ne plačuje več za operacije pri S. D. P. Z.

(Opomba zap.) Operacije se bi še bile v nadalje plačevale pri S. D. P. Z. ko bi bile glasovnice prave, oziroma da bi bile prav izpolnjene, ker je pa pri dr. tajnikih premalo paznosti pri takih važnih stvareh, mora pa tako biti, da ne bode istim prav, ko so glasovali za.

Udi jaz proti prepadu pri volitvah. Razprava glede potrebnosti za gl. urad Zveze. Brat. gl. tajnik razpravlja ter prosi navzoče odbornike, da naj kaj vkrenejo glede računskega stroja, da se istega nabavi Zveza novega, ali da naj se ga še ima nadalje v najemu. Debatiranje glede novega rač. stroja, se končno sklene da se nabavi Zveza novega oziroma svojega.

Predlagano ter sprejeto da preskrbi računski stroj sobr. Paulovič, Sitter, ter Vidrih.

Predlagano ter sprejeto da se nabavi tudi nova miza za pisalni stroj.

Br. taj. pojasnjuje glede pom. odb. Fr. Laman-a, da se je odstranil od tuk. bližnjega društva, ter on ne more splošni dolžnosti pom. odbora.

Ker pa je že kratki čas za volitev nov. pom. odbora, se za enkrat ne izvoli novega, oziroma se čaka do novih volitev pom. odbora a potom splošnega glasovanja. V pravilih se glasi: volitev novega pom. odbora vsako leto mes. decembra, na drugem mestu v tiskovni pomoti pa zopet da se volijo meseca novembra, ter je torej razvidno da je vse protislovno v pravilih, pravilno pa, da se volijo mes. julija vsako leto.

Nadzorni odb. S. D. P. Zveze poroča o reviziji 4ih mes. računov, da so vse v dobrem in najlepšem redu pravilni.

Prečita se resolucija od S. N. P. Jednote, ki se glasi glede Združenja.

Nameravana resolucija od S. D. P. Zveze je zaostala, ker ne dopušča čas nadaljevati s sejo.

Sklene se, da se v kratkem času skliče tožadvena seja, glavnega ter pom. odbora, glede resolucije za združitev. Zaključek seje ob 12. uri zvečer.

J. Prostor, zapisnikar.

Kranjski Janez in španska inkvizicija.

Bravo, Janez! Zopet si se vjel. Nedolgo tega je "Proletarec" v kratki notici omenil, da je papež Sikst IV. uvedel sveto inkvizicijo na Španskem. Janez pa po svoji stari navadi: Hola, vi lažete, laa-ažete! — in zapisal je, da Sikst IV. ni uvedel inkvizicije, temveč dovolil jo je uvesti! Kaj mu čes! Uvede je ni, pač pa dovolil je,

razbeljenimi kleščami in z natezalnico?

Dalje priznaje Janez, da je bil papež Sikst IV. res inkvizitor, da je bil vladar nad vsemi posvetnimi vladarji tedanje dobe, kar dokazuje že to, da je dal zapreti španskega poslanika v Rimu. Kje bi se upal papež zapirati poslani-ke, če bi ne bil imel tiranske mo-

From "The Melting Pot".

Klanje hugenotov v šentjernejski noči v Parizu.

da je bila uvedena. Kaj je pa v tem razlike? Če je papež dovolil, da je bila uvedena, potem je tudi uvedel, ker v tistih zlatih časih rimstva se je po vsem rimskem svetu vršilo le to, kar je papež dovolil, a česar ni dovolil, to se pod kaznijo smrti na grmadi ni smelo izvršiti.

Torej Janez priznaje, da je papež Sikst dovolil uvesti sveto inkvizicijo v Španiji in "brave"! Strahna in grozna je bila rimska inkvizicija pod krinko vere, v kateri je vzelo konec samo v Španiji 374.704 oseb, kakor bomo pozneje do-jolietke krpe morajo zdaj verje-

ti? Ali bi sedanji papež mogel kaj takega storiti?

Nadalje priznaje Janez, da je bila inkvizicija, katero je dovolil uvesti papež, grozovita. "Marsikatera grozovitost se je izvršila pod krinko vere," piše doslovno Janez. Imaš prav, Janez! Strašna in grozna je bila rimska inkvizicija pod krinko vere, v kateri je vzelo konec samo v Španiji 374.704 oseb, kakor bomo pozneje do-jolietke krpe morajo zdaj verje-

From "The Melting Pot".

Iz španske inkvizicije: Ženska pred svetim sodiščem, potem ko so jo natezali.

ti, da je res, kar je naš list pisal. Sikst je dovolil inkvizicijo, "ker je tako svetoval De Barbaris" (pravil barbar!). Kdo je pa bil De Barbaris? Ali ni bil papežev hlapec, ki je znal, kaj je potrebno za sveto cerkev na Španskem, da je namreč bilo treba "krivoverce" spreobračati z vrelim oljem,

je lepo, da nam ni treba odpirati nepristranskih zgodovinskih virov, katerih imamo dovolj na razpolago. Janez sam pove dober del resnice. — Dalje pravi Janez, da je "papež odredil, da inkvizitorji ne smejo soditi brez navzočih škofov". Resnica! Škofje in kardinali so bili povsod navzoči, ko so

"sodili" nedolžne ljudi na grmadi po dovoljenju papeža Siksta IV.

Da je bila inkvizicija predvsem državno sodišče, kakor piše Janez, je bluff, da boš vedel. Sam praviš, da je papež dovolil uvesti inkvizicijo, kar dokazuje, da kralj tega ni mogel vpeljati ničesar

Tomaš Torquemada. Prvi glavni inkvizitor, kateri je ukazal sežgati na grmadi 10.220 mož in žena. Na drugi način usmrčenih ob času njegove inkvizicije 97.371.

Diego Deza. Obsodil na grmado 2592. Na drugi način kaznovanih 32.952.

Kardinal Jimenez de Cisneros.

From "The Melting Pot".

Delo inkvizicije na Nizozemskem "Velike grozovitosti so se vršile pod krinko vere."

brez papeževga dovoljenja. Španski kralj je bil papežev hlapec in Španija je bila rimska vazalka. Toda čemu to? Kar Janez zavija, to pove naravnost katoliški list "Catholic Banner" v Barceloni na Španskem. Ta list je še ponosen na "sveto delo" inkvizicije in l. 1909, par mesecev poprej, preden so rimski inkvizitorji sedanje dobe umorili učitelja Francisca Ferrera, je "Catholic Ban-

Obsodil na grmado 3564 oseb; drugače kaznovanih 48.059.

Adrian de Florencia. Obsodil na grmado 1620 oseb; drugače kaznovanih 21.835.

Skupaj je bilo 45 generalnih inkvizitorjev in v tem času je bilo živih sežganih 35.534 oseb, sežganih v podobi (effigy) 18.637 in drugače kaznovanih 293.533 oseb. Skupaj 374.704 osebe."

To je torej sveti rekord krva-

From "The Melting Pot".

Iz španske inkvizicije. Ženska na natezalnici v čast in slavo božjo.

ner" pisal sledeče (The Melting Pot, St. Louis, Mo., September, 1913):

"Hvala Bogu, da se spet vračamo v čase, ko bodo eksemplarno kaznovani vsi tisti, ki propagirajo heretiške nauke. Sveti Tribunal inkvizicije se mora kmalu vpeljati. Delo in slava iste mura roditi večji sad, kakor v prošlosti. Naša katoliška sreča so polna vere in nade; veselje bo pa še večje, če pomislimo na sadove naše sedanje kampanje. Da bi le prišel skoraj dan, ko bomo gledali protiklerikalce v plamenu inkvizicije."

Pravilno je, da objavimo imena svetih mož, v kojih rokah je trpelo mnogo grešnikov, da zamorjo vsi dobri katoličani poveljati njihov spomin:

vega Rima. In to je bilo samo v Španiji; kje so pa še žrtve v Franciji, Italiji in drugod? Zgodovinar Paolo piše, da je inkvizicija na Nizozemskem pomorila okrog 50.000 oseb. Gréotius beleži število žrtv v Belgiji na 100.000. Na Francoskem je bilo usmrčenih približno 70.000 hugenotov. Vse v čast in slavo božjo! Da, da, Janez — "bile so res grozovitosti", kakor praviš sam!

O priliki bomo se še pečali s to krvavo pego rimske cerkve. Veliko bi zamogli povedati o rimskih grozovitostih v Meksiki in na Filipinih, kjer se je inkvizicija zavlekla do današnjih dni. Taktika Rima se nikdar ne spreminja; še danes bi plamtele grmadi, če bi imel papež tisto moč, kakor jo je imel ob času Torquemada.

— Južnoafriška federacija iz Johannesburg je pretekli teden poslala brzojav na Moyera, predsednika "W. F. M." v katerij izraža svoje simpatije nad delavci, ženami in otroci, kateri so izgubili svoje življenje vsled barskega napada importiranih morilec "carja olja" v Ludlow, Colo. Iz Johannesburga pa do Denverja je dolga pot, ampak razredno zavedno delavstvo na zemeljske obli ne pozna nobenih mej med narodnostjo in vero. Nasok kapitalizma na organizirano delavstvo ene države, pomeni pri nas odpor vsega zavednega proletariata na svetu.

— John D. Rockefeller je despot Amerike! Predsednik Združenih držav, kateri reprezentira nad 90.000.000 ljudi — je poslal oljnatemu veličanstvu svojega zastopnika, kateri je v imenu vlade apeliral na milijardarja, da bi de-

lavecem v Colo. priznal njihove opravljene zahteve, nakar bi takoj prenehalo krvoprelitje in štrajk bi bil končan. Finančni kralj sveta pa je zastopnika vlade ironično izigral. Kako se že glasi konstitucija Z. D.? No, kedo pa potem vlada, — Rockefeller ljudstvo ali pa ljudstvo Rockefellerja?

Dostikrat se čuje od površnih ljudi, da je socializem prematerialističen. To je napačno; socializem je idealen; v praktičnem življenju le želi materialna sredstva tako uravnati, da bodo čim bolj služila duševnemu razpoloženju človeka. Socializem hoče odvzeti človeku glavno breme: boj za obstanek kot človek proti sočloveku in mu dati priliko, da gre ne moteno naprej — v tekmo človek s človekom za palmo kulture: umetnost sploh. Naš boj je torej boj za ideal: za popolnejšega človeka.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.

— Lastnik in urednik: —

Jugoslavanska delavska ličkovna družba
v Chicago, Illinois.Naročnina: Za Ameriko \$2.00 za celo
leto, \$1.00 za pol leta. Za Evropo
\$2.50 za celo leto, \$1.25 za pol leta.Oglaš po dogovoru. Pri spremembi
bivališta je poleg novega naznaniti
tudi stari naslov.Glavni slovenski organizacije Jugosl.
— socialistične zveze v Ameriki. —Vse pritožbe glede nerednega pošiljanja
lista in drugih nerediteljnosti, je pošiljati
predsedniku družbe
Fr. Podlipcu, 5039 W. 25. Pl. Cicero, Ill.

PROLETARIAN

Owned and published every Tuesday by

South Slavic Workers' Publishing Company
Chicago, Illinois.Subscription rates: United States and
Canada, \$2.00 a year, \$1.00 for half
year. Foreign countries \$2.50 a year,
\$1.25 for half year.

Advertising rates on agreement.

NASLOV (ADDRESS):

"PROLETAREC"

4006 W. 31. STREET, CHICAGO ILLINOIS.

Telephone: LAWNDALE 9677

Francisco Villa in me-
ksikanski proletarijat.

Zgodovina se ponavlja!

Kdor ne veruje v materialisti-
čno razlago zgodovine, da nam-
reč vsi važni politični dogodki in
preobrti izvirajo iz materialnih
razmer, ki tvorijo evolucijo in
revolucijo, naj študira socialni
problem v Meksiki.

Zakaj je revolucija v Meksiki?

Ali je res, da je revolucionarno
gibanje v sosednji republiki le
zato, da se gotovi voditelji tega
gibanja povsjejo do predsed-
ništva ali da si naropajo bogas-
tva?Kdor pozna socialni položaj v
Meksiki, ta ve zakaj je revolucija.
Osemdeset odstotkov mehiške-
ga prebivalstva je peonov, deset
odstotkov je tujcev, ki se večinoma
pečajo s trgovino in z indu-
strijami in zadnjih deset odstot-
kov je zemljiških aristokratov.
Peoni ali po naše tlačani so poljs-
ki delavci, ki delajo na obširnih
"haciendah" ali nasadih s kavo,
bombazem, tobakom itd. Za svoje
delo dobe prav pičlo plačo ali pa
nobene plače v denarju temveč
samo živež in obleko. Peoni so
po rodu v ogromni večini pravi
Meksikanci, potomci nekdanjih
Aztekov ali mehiških Indijancev
s temno poltjo. Zemljiški aristok-
ratje, ki posedujejo omenjene
haciende in ki pravzaprav pose-
dujejo vsa zemljišča v Meksiki,
kolikor jih ni v rokah tujezem-
skih kapitalistov, so po rodu pol-
nokrvni Španci.Izkoriščanje peonov po zemlji-
ških aristokratih traja že štiristo
let. To izkoriščanje je nemogoče
popisati. Struge rek in globine je-
zer bi se napolnile s krvjo in sol-
zami če bi se zlo skupaj vse
gorje, ki so ga pretrpeli peoni
od svojih krutih gospodarjev.Ko je torej Francisco Madero
pred tremi leti prvi dvignil pra-
por revolucije proti zemljiški aris-
tokraciji, vstali so peoni kakor
en mož in v par mesecih je padel
Porfirio Diaz, zaslužnik mehiške-
ga fevdalizma.Madero je obljubil peonom, da
bo zemlja njihova, na kateri dela-
jo, če zmaga revolucija. Zmagali
so, toda Madero ni izpolnil dane
besede. Pravijo, da se je obotav-
ljal zato, ker bi pri tem kot ve-
leposestnik sam trpel veliko iz-
gubo.Ko je lani padel Madero vsled
izdajstva Huerte, nastala je na
severu v državi Sonora nova re-
volucija pod vodstvom Carranze.
Zadnji je zapisal na svoj prapor
obnovitev mehiške ustave ali kon-
stitucije vsled česar se imenujejo
njegovi pristaši konstitucionalis-
ti.Toda Carranza je slabo vspeval
od začetka. On sam je rodod iz
aristokratskih slojev in slabo
pozna težnje peonov. Glede raz-
laščenja zemljišč je izjavil, da
mora najprej uničiti Huertino
vlado in potem šele da bo osvo-
bodil peone. To pa ni vleklo pri
zadnjih; peoni so bili že preva-
rjeni in zato se niso dali v nov
boj. Peoni se borijo s srčnostjo
leva, toda tako neumni niso, da
bi se borili brez cilja ali samo za-
to, da bi priborili voditeljempredsedniški stolec. Zato je pa
Carranza s svojo revolucijo stal
tam, kjer je prišel in danes bi
bil gotovo že poginil v Huertini
ječi, ako bi ne bil pobegnil, če
bi med tem ne bil vstal v severni
Meksiki mož, kateri je znal dvi-
gniti peone v novo življenje, ka-
teri je dal revoluciji pravi smer-
ter in cilj in kateri je povzdignil
konstitucionaliste do take moči,
da morajo danes z njimi raču-
nati vsi notranji in zunanji fak-
torji, ki imajo opraviti z meksi-
kanskim problemom.

In ta mož je Francisco Villa.

Ime Villa je znano vsakemu,
kdor po časopisu zasleduje civil-
no vojno v Meksiki. In kdor vze-
me vse za čisto resnico, kar piše-
jo o Villi kapitalistični listi, ta
gotovo misli, da je Villa navadni
krvolok, bandit, ropar in vragi-
gavedi kaj še vse samo človek ne.
Ampak to ni res. Časopise piše
le o njegovih sijajnih zmagah,
toda ne piše pa, zakaj Villa zma-
guje in ne piše, s čim si je on
pridobil zaupanje peonov, mehi-
škega proletarijata, ki je za njim
in ki mu sledi s tako zaupnostjo,
kakoršne še ni užival noben vod-
itelj v nobeni mehiški ustaji.John Reed, kateri se je mudil
med konstitucionalisti v Meksiki
tri mesece, pozna Villu osebno in
kateri je zasledoval njegovo pre-
teklo življenje, je napisal o tem
možu, kakoršni se ne rode vsak-
dan, izvrstni članek v reviji "Me-
tropolitan". Iz tega članka po-
vezujemo sledeče:"Francisco Villa je sin peona.
Njegov rojstni kraj je Čihvaha
in tam je prebil svoja mlada leta
v bedi, kakoršno trpijo samo peo-
ni. Kot šestnajstletni deček je
ubil vladnega uradnika, kateri
je oskrnil njegovo mlado sestro.
Tadaj je pobegnil v gore in od
tistega časa je bival dvaindvajset
let v pregnanstvu. V šolo ni ho-
dil nikdar kakor noben peon ne
gre. O kakih izobrazbi ali civil-
zaciji torej ni imel najmanjšega
pojma.Kot ubežnik v gorah zašel je
med ljudi, ki so bili tudi na begu
kakor on. Zbral jih je v četo in
prišel napadati — bogate haci-
ende. To je šele bil njegov prvi
zločin. Da je v maščevanju u-
bil človeka, ni bil v Meksiki po-
seben velik zločin, ker tam je živ-
ljenje po ceni, zlasti življenje peo-
nov. Toda ko je začel s silo je-
mati bogatim zemljiškim aristo-
kratom, storil je šele zločin in te-
daj je vlada razpisala nagrado
za njegovo glavo.Toda Villa ni bil navadni ro-
par. On je jemat zato, da je —
pomagal revnim. In takrat je spo-
znal veliko krivico, ki se godi za-
tiranim peonom in zato jim je po-
magal, kjer je mogel, a tiranom
je škodoval, kjer je zopet mogel.
V priprostem ljudstvu, med peo-
ni v Čihvahvi še danes živi nebroj
pesmi, ki jih pojejo na čast Villi
kot velikemu prijatelju revnih.
Ena pesem se glasi — slišal sem
jo šestdesetkrat, ko so peli pastirji
ponoči pri ognju — kako je Vil-
la razjarjen vsled bede peonov na
haciendi v Los Alamos pridiral
s svojo majhno armado na kon-
jih, napadel haciendo, pobral
vse, kar je mogel odnesti in ves
plen razdelil med peone in zopet
oddirjal nazaj v gore. Milonarju
Terrazasu je odgnal na tisoče
glav živine, pogljal čez mejo v
Texas, prodal tam in denar raz-
delil med siromake. Drugokrat je
zopet naskočil rudnik in odnesel
srebro, zlato in ga dal peonom.Takah in enakih pripovedi kar
mirgoli o Villi, toda nikjer ni sli-
šati, da bi kedaj kaj vzel siroma-
ku. Na piki je imel le bogate do-
mačine in plen je vedno razdal
med reveže. Zase je pridržal le
toliko, da je živel. Ni čuda, da so
ga poznali peoni daleč naokrog
in zlagali pesmi o njemu. Ob času
velike lakote v Meksiki, ko so
Diazovi vojaki zaplenili peonom
zadnje, kar so imeli, je Villa delil
hrano tisočerm siromakom. V
tem času so Diazove čete, ki so
bile Villi vedno za petami, pod-
kupile enega njegovih tovarišev
po imenu Reza, da ga naj zva-
bi v past. Toda Villa je zvedel za
zaroto in pri belem dnevu pri-
dirjal na konju na trg je mesto
Čihvaha ter tamkaj ustrelil Rezo
še preden je ta izvedel svoj
izdajalski načrt.Ko je Madero prišel z ustajo
leta 1910, se je Villa s svojo četo
pridružil revolucionarjem. Bo-
jeval se je s takim uspehom, da
je kmalu postal captain. Z Ma-derom je šel v Meksiko City in
tam je bil članik v federalni ar-
madi pod generalom Huerto —
sedanjim njegovim največjim na-
sprotnikom. Ko se je pozneje Pa-
scale Orozco uprl Maderu, šel je
Villa s Huerto proti prvemu in
vodil najnevarnejše boje. Huerta
ga je grdo izkorisčal. Pošiljal je
Villo vedno v prvo linijo, med
tem ko je on ležal na varnem v
ozadju. Toda Villa je bil vedno
zmagovalce. Končno mu je Huer-
ta postal nevoščljiv in hotel se ga
je iznebiti. Obtožil ga je nepo-
korščine in vojno sodišče je Villo
obsodilo na smrt. Predsednik Ma-
dero je pa obsojenca pomilostil
in dal ga je zapreti v glavnem
mestu.Villa je zmiraj hrepel po izo-
brabzi odkar je opustil hajduško
življenje. In zdaj je imel priliko.
V zaporu se je naučil pisati, čita-
ti in računati; v devetih mese-
cih je že bral časopise, knjige in
pisal precej dobro. Naposled mu
je Madero dal priliko, da je po-
begnil iz ječe. Šel je v El Paso,
Texas, in tam je bival dokler ni
padel Madero in dokler ni Car-
ranza prišel z novo revolucijo
proti uzurpatorju Huerti.

(Dalje prih.)

V BODOČNOST.

Stoletja in stoletja je krvavelo
delovno ljudstvo pod jarmom
robovstva in izkoriščanja. Tirani
in tlačitelji so ga zaslužili; odvze-
li so mu bogastvo, ki ga je pri-
roda podelila v enaki meri vsemu
človeškemu rodu. Ustvarili so si
zase razkošno in srečno življenje.
Delovno ljudstvo so pa prisilili,
da za njih dela in da za njih vo-
jskuje, da brezpogojno žrtvuje
drugim svoje življenje in svoje
delo. Četa nasilnežev in razlaše-
valcev je nemoteno tlačila ljudski
rod. Neskončno žalostno in ne-
znosno je bilo življenje proizva-
jalcev tujega bogastva in branil-
cev tujega življenja.Bedno ljudstvo je zaman ne-
štokrat skušalo otresti se silne-
ga robovstva. Premoči so bili tira-
ni in ljudstvo ni še poznalo pra-
vega cilja in prave poti. Tavalno
je v temi in nezvesti, večinoma
udano v svojo usodo. Luči ni bilo
od nikjer in ne upanja. Stoletja
in stoletja je tako trpelo ljudstvo
glad in nasilstvo.Ne nezvesti mase je temeljila
premoč tiranov. Pred dvema ve-
koma je prišel med to ljudstvo
apostol nove vere. Poveljal je
trpljenje ljudstva in bičal farize-
je in tirane. Upalo je tedaj ljud-
stvo v svojo rešitev. Sledilo je
oznanjevalcu krščanstva, gledalo
je zaupno v nebo. Ali razlaševalci
in tirani niso bili s tem prema-
gani. Uklenjeno je bilo ljudstvo
na zemlji, robovalo in krvavelo
je slej ko prej. Gospodarji sveta
so si osvojili cerkev, ki je učila
ljudstvo, da naj bode udano in
zadovoljeno, da naj ne upa v bolj-
še življenje na tej zemlji. Zavla-
dala je zopet krivica, vojna pest
in barbarstvo. Tirani in razlaše-
valci so tlačili maso zdaj še bolj
nego prej.Ali nova luč se je končno pri-
kazala ljudstvu. Pričela je raz-
mišljati o svoji usodi in prišlo
je do spoznanja, da je pokorščina
in udanost in nerazumevanje
cilja vzrok bednemu življenju.
Prišlo je končno do spoznanja, da
je zasluženo, prevarano in za-
tirano zato, kjer je slepo in udano.
Govorilo se je sedaj drugače.
Peščica brezsrčnih, od usode iz-
voljenih lenuhov, si je osvojila
naše bogastvo in naše življenje.
Mi moramo garati v bedi, zato da
so oni srečni in bogati. Nad nami
vladajo, zato ker smo mi neza-
vedni in oni složni. Peščica jih je,
ali združeni so, in zato vladajo.
Nas je ogromna masa, toda ne-
složni smo in pokorni ukazu dru-
gih. Brez cilja živimo in brez
volje. Poiskajmo si novo pot,
upajmo v boljše življenje na zem-
lji, združimo se, pa bomo moč-
ni!Nova misel je dvignila proletar-
ski svet: Delavci vseh dežel, zdru-
žite se! Vsi za enega, eden za vse!Vslogi in solidarnosti je re-
šitev potlačenih. Novo načelo je
šlo med izkoriščane in bedne: Le-
do naše volje in od naše moči
je odvisna naša sreča, naša bo-
dočnost! Od tedaj se delavstvo
boljbolj probuja in združuje.
Širi se boljbolj spoznanje, da
je sistem izkoriščanja mogoč le
vsled nesloge tlačnih. Novo pre-pričanje se širi, da bode eman-
cipacija ljudstva sad boja, ki ga
bode ljudstvo samo izdralo in
izvršilo. Armada organiziranega
mednarodnega proletariata, ki
se neprestano in z uspehom bori
proti kapitalistični družbi, nam
priča, da nismo več daleč končne-
mu cilju popolnega osvobodjenja.
Ta armada organiziranega pro-
letariata, ki stremi naprej, ki se
popolnoma zaveda končnega cilja
svojega orjaškega boja proti kri-
vičnemu sistemu tiranije in izrab-
ljanja, je pokazala svojo nara-
ščajočo moč tudi letos na dan
praznika dela in socializma, na
dan 1. maja. Protesta delavstva,
ki noče več robovati nasilnežem
in izkoriščevalcem, je bila izraža-
na ta dan v neštevilnih idijomih.
Skupna, enotna misel je navdaja-
la proletarce vseh narodov. Arma-
da delavstva, ki hoče v bodočnost,
je napovedala boj današnjim dru-
žbi, je izražala še enkrat svoje ne-
omajno zaupanje v stranko dela
in svobode.Kdo noče biti vojak te armade?
Na bojiščih dela padajo proletar-
ci, žrtvovani kapitalistični pa-
žrečnosti. V boj za idejo ključno
mi junake dela. Pred durmi no-
vega sveta stojimo. Naj armada
vojakov socializma-vojakov ideje
bratstva, enakopravnosti in svobode
stopa pogumno pot bodoč-
nosti. Padli bodo pred silo delav-
skega boja stari sistemi in stolet-
ne tiranije. Stoletjem robovstva in
tlačanstva, bodo sledila stoletja
sreče in življenja. Kvišku srea:
razvijmo ponosno v pomladanski
razkaz zastavo revolucije in na-
prej!RAZLAGA ZNASTVENEGA
SOCIALIZMA.

Priredil M

(Nadaljevanje.)

Pozneje, ko je država postala
velika, obširna, tako da vladar ni
več mogel sam nadzorovati suž-
njev, ki so mu obdelovali zemljo,
kopali rudo itd., razdelil je vladar
svoja ogromna zemljišča med pri-
teltje in prišaste proti gotovim
koncesijam. Tako je nastal fevda-
lizem. Ker pa novi posestniki zem-
lje niso marali sami kmetovati,
rudariti itd., dali so zemljišča v
najem bivšim sužnjem in najniž-
jim slojem pod pogojem, da so za
svoje delo prejeli gotov del (deset-
tina) pridelkov, a ostalo je vzel
fevd ali gospodar (plemenitaš,
grajščak, lord). Na ta način se je
iz nekdanjega sužnja razvil tlač-
čan, kateri je bil sicer osebno svo-
boden, toda vsled gospodarskih
razmer je bil priklenjen na zem-
ljo svojega gospodarja, torej sko-
raj nič na boljše.Fevdalizem je padel z iznajdbo
strojev in na njegovih razvalinah
je vstal kapitalizem. Kakor so fe-
vdalci opirali svojo moč na lastno
zemljiško rudnikov itd., tako
kapitalisti opirajo na lastno ma-
šin, tovarne, rudnikov itd. Zaseb-
na lastnina proizvodnih sredstev
jim daje gospodarsko moč in kjer
je gospodarska moč, tam je zmiraj
tudi politična moč.Tako torej vidimo, da je bil go-
spodarski razvoj glavni faktor v
vseh dobah zgodovine, kateri je
odločeval usodo narodov, ustvarjal
razrede, kateri je povzročal
vojne in rodil takozvane "slavne
ljudi" in z njimi zvezane dogo-
dke, odkritja in revolucije.Rimsko cesarstvo v starem ve-
ku se je povzpelo do svoje silne
moči le potom kultiviranja roko-
delstva in potom trgovine, torej
potem povzdignjene gospodarske
sile. In gospodarske razmere, ki
so dale rimski državi toliko moč,
so jo potem tudi uničile. Ko so
zadnji rimski cesarji rabili denar
za armado, naložili so poljedel-
skim slojem silne davke. Pod težo
teh davkov je bilo obdelovanje
zemljišč nemogoče in poljedelci so
zapuščali polja ter se selili v me-
sta. Vsled tega je zavladalo v
mestih veliko pomanjkanje in be-
da; živeža ni bilo in vlada je mo-
rala hraniti prebivalstvo s pridel-
ki, ki jih je dobavljala iz novo-
osvojenih pokrajin. Končno je ce-
sarstvo v teh razmerah tako osla-
bilo, da ni moglo več osvajati no-
vih pokrajin niti braniti svojih
mej pred divjimi narodi srednje
in severne Evrope, ki so naposled
poplavalili rimsko državo.Vzemimo drugi vzgled, na primer
odkritje Amerike. Večina
ljudi že danes misli, da vsa zaslu-
ga za odritje zapadnega svetagre edino Kristofu Kolumbu.
Res je, da je on prvi šel čez morje,
stopil na ameriška tla in to novo-
ce pozneje oznanil vsemu svetu.
(Mnogi znanstveniki trdijo, da so
gotova plemena v Evropi znala za
Ameriko in potovala semkaj že
davno pred Kolumbom.) Toda
kakšni nagibi so vlekli Kolumba,
da je šel na morje? On je leta in
leta poprej študiral, kako bi se
dalo priti v Indijo, to je v Azijo,
od zapadne strani, ko je znal, da
je zemlja okrogla. Te ideje pa ni
Kolumb gojil sam, temveč so še
pred njim špekulirali španski tr-
govci, kako bi se dalo priti narav-
no po morju v istočno Indijo.
Odkritje Amerike je torej pri-
nesel gospodarski razvoj in Kolumb
je bil slučajno tista oseba, ki je
to izvršila. Prvo naseljevanje —
kakor še danes — je bilo tudi
zgolj iz pohlepa po zlatu.Prva revolucija v Ameriki, ka-
tera je prinesla neodvisnost an-
gleških kolonij in porodila Zedi-
njene države, ima tudi svoje ma-
terijalne vzroke. Povest o boston-
skem čaju, katerega so Ameri-
kanci stresli v morje in s tem uža-
lili Angleže, je karakteristična i-
lustracija teh vzrokov. Ameriški
trgovci so kaj radi vtihotapljali
blago od vseh strani in s tem go-
ljufali angleško vlado na carini.
Daje so si ameriški zemljolastni-
ki in sužnjedreži prilastili obšir-
na zemljišča, kar britiški vladi ni
bilo po volji in izdala je stroge
odredbe proti osvajanju zemlje
kakor tudi proti tihotapstvu tr-
govcev. To je bil glavni vzrok, da
so Američani postali nezadovoljni
z britansko vlado na kar se je ro-
dila želja po neodvisnosti. In po-
sledica je bila revolucija.Civilna vojna pred petdesetimi
leti ima svoj izvorv gospodarski
konkurenci med sužnjedreži na
jugu in lastniki tovarne na severu
Zedinjenih držav. Zamorski suž-
nji so bili vposleni na plantažah v
južnih državah, kjer se takrat še
ni razvil tovarniški sistem. V no-
voangleških državah so pa med tem
že cvetele tovarne z meznim
delavstvom. Tovarnarji in sužnje-
dreži so prišli v konflikt; prvi so
zahtevali visoko carino, zadnji pa
prosti uvoz. Tako je nastal gos-
podarski boj, kateremu je sledil po-
litični s civilno vojno. Gotovo pa
je, da bi bila zamorska sužnost
odpravljena brez vsake vojne in
Lincolnovе proklamacije čeprav
nekoliko let pozneje. Sužnjedreži
so namreč že pred vojno spoznali,
da so mezdni delavci cenejši ka-
kor pa sužnji in čim bi se bil raz-
vil v južnih državah tovarniški
sistem, bilo bi konec suženjstva.Vojno s Španijo l. 1898 radi ku-
pe in Filipinskih otokov so po-
vzročili — čeprav indirektno —
lastniki tobaka in sladkorne in-
dustrije v Zedinjenih Državah.
Na Kubi in Filipinih so izvrstna
tla za tobak in sladkor in ameri-
ški kapitalisti so hoteli tamkaj iz-
ključni monopol, toda španska
vlada jih je ovirala. Zato so pa
po vseh mogočih ovinkih in z vse-
mi intrigami delali na to, da je
prišlo do vojne na kar so Španci
izgubili Kubo in Filipine; danes i-
na trust tobaka in trust sladkor-
ja neovirano moč na omenjenih
otokih.

(Dalje.)

NA POŠTI

— Anton Čehov. —

Te dni smo pokopali mlado žen-
sko našega starega poštarja Sla-
dokopereva. Pokopavši kratkote-
mo se po šegi naših dedov in oče-
tov odpravili na pošto obhajati
spomine.Ko je prišlo cvrtje, je starec
vdovec grenko zaplakal in dejal:
— Cvrtje je natanko tako rdeč-
kasto kakor rajnica. Kako je le-
po! Natanko tako!— Res je, — so pritrdjevali go-
sti, — lepo žensko ste v resnici i-
meli... Ženo prve vrste!Da-da... vsak kdor jo je po-
gledal, jo je občudoval... Ali,
gospoda, ljubil jo nisem zavoljo
lepote, in tudi ne zaradi blagega
sreča Ti dve čednosti sta že v žen-
ski naturi in nista prav nič red-
ki na tem svetu. Ljubil sem jo
zavoljo druge lastnosti. Ljubil
sem jo, drago rajnico, — bog ji
daj nebesa, — za to, ker je bila
pri vsej živahnosti in veselosti
svojega značaja svojemu možu
zvesta. Zvesta mi je bila, ne gle-
de na to, da ji je bilo komaj dvaj-
set let, a meni se približuje že šestdeseto: Zvesta je bila meni, star-
cu!Dijakon, ki je obedoval z nami,
je z zgornjim mrmranjem in s
kašljem izražal svoje dvome.Vi mi nemara ne verujete? —
se je obrnil vdovec k njemu.— Ne, to ne bi verjel, — je za-
jecljal dijakon v zadregi, — am-
pak tako... Mlade žene so dan-
es tako... randevu, flirt...— Vi dvomite, a jaz vam doka-
žem. Njeno zvestobo sem si ohrani-
l s ravnopravnimi sredstvi, s
sredstvi strateške vrednosti, z ne-
kakimi utrdkami. Pri mojem pre-
mišljenem ravnanju in navitem
značaju, me žena nikakor ni mo-
gla prevarati. V varstvo svoje za-
konske postelje sem uporabljal
izredne zvijače. Poznam take be-
sede, nekaka gesla... Izgovorim
jih, pa — basta, kar se tiče žen-
ske zvestobe, lahko čisto mirno
zaspiš.

— Kakšne so te besede?

— Čisto preproste. Po mestu
sem raztrosil slab glas. Ta glas
vam je gotovo znan. Vsakemu
sem dejal: "Moja žena Aljona je
v ljubavnem razmerju z našim
policijskim ravnateljem Ivanom
Aleksejevičem Zalihtvatskim." Te
besede so zadostale. Nihče se ni
predrznil hoditi za Aljono, ker se
je vsak bal jeze policijskega ravn-
atelja. Često so ljudje bežali, če
so jo ugledali, le da bi si Zaliht-
vatskij ne misli kaj. He, he, he.
Če se spusti s tem despotom, ni-
maš več vsega dne, pet proto-
kolov ti sestavi, da si se pregrešil
zoper zdravstvene odredbe. Na
pr. če zagleda tvojo mačko na ce-
sti, sestavi protokol kakor o živi-
ni, ki se je zatekla.— Toraj vaša žena ni živela z
Ivanom Aleksejevičem? — smo se
čudili vsi z dolgimi obrazi.A, seveda ne, to je bila le moja
zvijača... He-he... Dobro sem
vas potegnil, mladeniči, kaj? Tó
stoji.Tri minute molka. Sedeli smo in
molčali; sram nas je bilo in jezili
smo se, da nas je ta debeli, rde-
čenos starec tako grdo speljal na
led.No, če bog da, se oženiš še en-
krat! — je zamrmral dijakon.Amerika je "great country".
Imamo najbogatejše pirate in naj-
revnejše delavce na svetu.

PREMIER

"Non-Puncture"
Avtomobilni Obroč

Jamčeni za 7500 milj.

Ti obroci imajo največjo garancijo
kar se tiče trpežnosti in vztrajnosti. S
temi obroci lahko prevozite nad 7500
milj in vendar so cene tem zelo nizke,
celo nižje, kot onih navadnih obročev
z navadno garancijo. Ta garancija se
nanaša na "punctures in blow-outs" in
tudi vsakdanjo rabo, dalje se nanaša
na prevoz 7500 milj ter jamči za vse slu-
žaje, izvežmi izrabljanje. Ti obroci so
izdelani za najtežjo službo. Naročila so
prišla za te obroče od vlade, da se jih
rabi v nje službi. Kot izvanredno in-
trodukcijo teh obročev vam damo sle-
deče cene za dobo desetih dni.

OBROČI—CEVI

Obroči (Tires)	Cevi (Tubes)
28x3	\$ 9.20 \$2.00
30x3	10.25 2.30
30x3½	13.50 2.80
32x3½	14.65 3.00
34x3½	15.25 3.20
31x4	17.00 3.25
32x4	18.00 3.30
33x4	19.50 3.40
34x4	20.40 3.60
35x4	21.00 3.80
36x4	22.00 3.90
35x4½	26.00 5.00
36x4½	27.00 5.10
37x4½	27.50 5.15
37x5	32.00 5.40

V zalogi imamo vse druge velikosti.
Non-Skid 20% več, 5% popusta, če se
priloži denar z naročilom in če naročite
dva obena, plačamo mi stroške. Za po-
šiljate po C. O. D. pošiljate 15% čele
svote. Ker je izdelovanje istih omeje-
no, vas opozarjamo, da si takoj naroči-
te, dokler jih imamo še kaj v zalogi.
Mi prodajamo direktno lastnikom avto-
mobilov, toraj si prihranite ves dobiček
agenta.

NON-PUNCTURE PREVEČEK.

Rabite naše prevlečke. Ti zabranju-
jejo blow-outs in 90% vsakokršnega
poškodovanja, poleg tega vam podaljša
vsak obroč uporabo za več tisoč milj.
Kadar rabite naše gumijaste obroče, se
vozite brez skrbi in sitnosti.

Jugoslov. socijalistična Zveza v Ameriki.

IZSEKUTIVA:

Filip Godina, B. R. Savić, Frank Petrić, M. Lucić, Fr. Aleš, M. Polovina, J. Krpan, Z. Bajčić, M. Vrklija, Alex Dubravac, Frank Hren in J. Begić. Tija Šušnjar, gl. tajnik, Mid City Bank Bldg., 4th Floor, cor. Halsted and Madison Sts., Chicago, Ill.

Seje izsekutivne so vsako prvo soto v mesecu ob 8 uri zvečer.

NADZORNI ODBOR:

Mike Mavrich, Chicago, Ill., John Rogel, La Salle, Ill., John Zvanut, Chicago, Ill., Nick. Hlinich, Milwaukee, Wis.

ODBOR ZA UPRAVO ZVEZNE TISKARNE:

G. Berger, Jos. Zaverntnik ml., B. R. Savić, I. Steiner, Fr. Petrich, blagajnik. Vse informacije o tiskarni daje tajnik tega odbora Jos. Zaverntnik ml., 2821 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Klubi, ki sešle govornike, naj se obrnejo na gl. tajnika.

ARKANSAS: — 83. Jenny Lind, Ark. — Jugosl. soc. klub, taj. Anton Pečar, R. F. D. 3, Box 147. 107. Huntington, Ark. — Jugosl. soc. klub, tajnik Jno. Jarcinovich. 140. Hartford, Ark. — Tajnik Louis Slammik, box 36, Hartford Ark.

CALIFORNIA:

68. Oakland — San Francisco, Cal. — Jugosl. Soc. Udr., tajnik F. Pintar, 987 Jackson. 138. San Francisco, Cal. — Tajnik John Golobich, 707½ San Bruno ave., San Francisco, Cal.

COLORADO:

132. Pueblo, Colo. — Jugosl. soc. klub, tajnik Chas. Pogorelec, 508 Moffet St.

ILLINOIS:

Stev. 1. Chicago, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Filip Godina, 2806 So. 41. ave. 4. La Salle, Ill. — Jugosl. soc. skupina, tajnik John Rogel, 1037 — 2nd St. Chicago, Ill. — Jugosl. Soc. Udr., tajnik Jos. Horvat, 1830 So. Racine Avenue. 20. Chicago, Ill. — Jugosl. soc. udr., taj. Petar Kokotovich, 2296 Clybourn Avenue. 45. Waukegan, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Paul Pekaj, 527 Belvedere St., organizator J. Zakovsek. Seje so vsako drugo soto v mesecu ob 8 uri zvečer in vsako zadnje nedeljo v mesecu ob 9 uri dopoldne v dvorani J. Strazisarja.

46. Panama, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Joe Perjančič, box 10.

50. Virden, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Fr. Reven, box 12.

Seje so vsake 2. in 4. nedelje v mesecu ob 8 uri zjutraj v Union Hall.

66. East St. Louis, Ill. — Jugosl. socialistično udr., tajnik John Badalich, 1119 N. 3rd St.

60. Cicgo, Ill. — Jugosl. socialistično udr., tajnik S. Sekulich, 3247 Emerald ave.

64. Livingston, Ill. — Jugosl. socialistično klub, tajnik Frank Kerk, P. O.

67. Springfield, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Bregar, R. R. 8, e. o. Kramar.

84. Witt, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Demeter Senuškar, Box 151.

92. Zeigler, Ill. — Jugosl. soc. udr., tajnik M. Vidakovich, Box 166.

106. De Pue, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Jos. Omerza, Box 651.

109. Granite City, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik S. Gjurich, b. 665, Madison, Ill.

110. Staunton, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Jos. Mostar, box 351, organizator John Puki, box 147.

115. Buckner, Ill. — Andrew Barnich.

120. So. Chicago, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Pretnar, 11256 Fulton Av.

121. E. St. Louis, Ill. — Jugosl. soc. Udr., tajnik R. Vizić, 3217 Louisiana Bl.

126. Peoria, Ill. — Jugosl. soc. udr., taj. M. Markšić, 2006 So. Adams St.

128. Nokomis, Ill. — Jugosl. soc. klub, tajnik John Mekinda, box 607.

135. Palos Park, Ill. — Taj. P. Shejatorich, box 24.

INDIANA:

25. Indianapolis, Ind. — Jugosl. soc. skupina, tajnik J. Bruder, 710 Holmer avenue.

41. Clinton, Ind. — Jugosl. soc. klub, tajnik Karl Vrabich, box 445. Seje so vsako prvo in tretjo soto v mesecu ob 7 uri zvečer.

Organizator L. Pražnikar. Seje so vsako prvo nedeljo ob 5 uri popoldne.

53. Gary, Ind. — Jugosl. soc. udr., tajnik Lj. Bogdanovich, 1317 Wash. St.

KANSAS:

30. Breezy Hill, Kans. — Jugosl. soc. skupina, tajnik M. Smolnik, R. R. 2, b. 208.

31. West Mineral, Kans. — Jugosl. soc. skupina, tajnik John Gorsk, box 211.

W. Mineral, Kans. — Seje so vsake 2. in 4. nedelje v mesecu ob 2 uri popoldne v E. Mineral, dvorani št. 6.

34. Frontenac, Kans. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Fr. Zattich, box 114.

60. Franklin, Kans. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Vogel, Box 38.

81. Skidmore, Kans. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Čemazar, Box 34.

82. Carona, Kans. — Jugosl. soc. klub, tajnik Blaž Mežori, Box 162.

91. Stone City, Kans. — Jugosl. soc. klub, tajnik Mike Maček, Box 484.

133. Dunkirk, Kans. — Jugosl. soc. klub, tajnica Apolonia Brezovar, Dunkirk, Kans.

MICHIGAN:

48. Calumet, Mich. — Jugosl. soc. udr., tajnik Jos. Ozanich, 407½ — 5th St.

61. Detroit, Mich. — Jugosl. soc. udr., tajnik M. Petrovich, 1180 Russell St.

88. Detroit, Mich. — Jugosl. Udr., tajnik M. Stojadinov, 39 Hastings St.

114. Detroit, Mich. — Jugosl. soc. klub, tajnik Jos. Primer, 416 Philadelphia Ave.

MINNESOTA:

22. Chishelm, Minn. — Jugosl. soc. udr., tajnik M. Maurin, box 223.

54. Aurora, Minn. — Jugosl. soc. klub, tajnik J. G. Mihelich, Box 251.

119. Biwabik, Minn. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Mahnich, Box 332.

MISSOURI:

14. St. Louis, Mo. — Jugosl. soc. udr., tajnik F. Ferenčevich, 1858 S. 9th St.

129. St. Louis, Mo. — Jugosl. soc. klub, tajnik Vinc. Cajnk, 2213 Gravelis Ave.

MONTANA:

73. Red Lodge, Mont. — Jugosl. soc. klub, tajnik John Gerkman, box 44.

96. Bear Creek, Mont. — Jugosl. soc. klub, tajnik A. Ermen, box 57.

101. E. Helena, Mont. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Benchina, Box 201.

Seje so vsakega 2. v mesecu ob 8 uri zvečer.

111. Butte, Mont. — Jugosl. soc. udr., tajnik Sim. Fabianič, 212 S. Shields av.

134. Klein, Mont. — M. Meznarich, box 127.

NEW YORK:

124. Albion, N. Y. — Jugosl. soc. udr., taj. Petar Putnik, Box 55.

OHIO:

2. Glencoe, O. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Pavel Dolenc, L. Box 43. — Redne mesečne seje so vsako 2. nedeljo popol. pri sedr. N. Ziembergerju.

18. E. Youngstown, O. — Jugosl. soc. udr., taj. Sp. Markovich, 58 Sycamore St., Youngstown, O.

26. Neffs, O. — Jugosl. soc. skupina, tajnik A. Pir, box 172.

27. Cleveland, O. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Andr. Bogataj, 1095 E. 71st St. Vinc. Jurman, organizator. — Seje vsak 2. četrti in četrti soto ob 8 uri zvečer v mesecu na 1107 E. 61. St.

38. East Palestine, O. — Jugosl. soc. skupina, taj. Jak. Istenich, b. 304. Seje so vsake zadnje nedelje ob 2 uri pop. v mesecu pri sedr. Fr. Bogataju. Organizator Frank Hostnik.

49. Collinwood, O. — Jugosl. soc. klub, tajnik Gus. Kabaj, 424 E. 157th St., Cleveland, O.

62. Youngstown, O. — Jugosl. soc. klub, taj. John Petrich, b. 680, Youngstown, O.; organizator Anton Kikel.

71. Cleveland, O. — Jugosl. socialistično udr., tajnik S. Špoljarec, 5327 Standard St.

72. Collinwood, O. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Koželj, 4429 Aspenwalle av.

76. Euclid, O. — Jugosl. socialistični klub, tajnik John Ulaga, Cut Rd. & Goldar St., organizator Karol Kotnik.

86. Akron, O. — Jugosl. soc. udr., tajnik S. Horvat, 369 Washington

89. Lorain, O. — Jugosl. soc. klub, tajnik Geo. Petkovšek, 1794 E. 29th St.

95. Piney Fork, O. — Jugosl. soc. klub, tajnik Fr. Sedej, P. O.

113. Bridgeport, O. — Jugosl. soc. klub, tajnik Mart. Škoda, Box 750.

123. Maynard, O. — Jugosl. soc. klub, taj. Dom. Feltrin, Box 272.

OREGON:

47. Portland, Ore. — Jugosl. soc. udr., tajnik S. Zlodi, 141 N. 16. St.

PENNSYLVANIA:

3. N. S. Pittsburg, Pa. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Fr. Gayer, 408 E. Ohio st.

5. Conemaugh, Pa. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Frank Podboj, Box 218. — Seje so vsak drugi in četrti četrti v mesecu.

10. Forest City, Pa. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Frank Ratais, box 685.

12. E. Pittsburgh, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik S. Blagič, Box 388. John Gračanin, organizator.

13. Sygan, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik John Kvartich, b. 453, Morgan, Pa.

16. Clairton, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik M. Dugina, box 25, Blair St., Pa.

19. Farrell, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Frank Buyer, 1051 Hamilton av.

32. West Newton, Pa. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Jos. Zorko, Box 91a.

51. Monessen, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Stef. Pogledič, box 329.

So. Side Pittsburg, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik M. Z. Mamula, 2620 Sarah St.

59. New Brighton, Pa. — Tajnik J. Svilovich, Beaver College, Beaver, Pa.

63. Hermine, Pa. — Jugosl. socialistični klub, tajnik Frank Rome, box 106, R. F. D. 3, Irwin, Pa.

65. Johnstown, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik John Hribar, 509 Broad St.

69. Hermine, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik L. Jesenski, box 367.

70. Large, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Nick. Jakrlin, Box 102.

74. Willock, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Dolinar, L. Box 112, organizator Jack Miklančič, L. Box 3.

75. Braddock, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik S. Mihalich, 22 — 5th ave.

77. McKees Rocks, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik J. G. Dobričić, box 88.

78. Ambridge, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Vid Habibov, Box 552. Seje vsake tretje nedelje v mes. ob 9. dopoldne u prostorih Soc. Ed. Bureau.

87. Fayette City, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik John Gartner, b. 378. — Organizator John Baraga. Seje so vsake zadnje nedelje v mesecu.

90. Primrose, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Pet. Bacher, Box 707.

93. Brownale, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik F. Verbaj, box 140, Forest City.

97. Homer City, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Stevo Janić, Box 421.

98. Garrett, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik John Kralj, box 227.

99. McKees Port, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik M. E. Kolibash, 521 Spring St.

100. Ellsworth, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik Jos. Puškarich, box 161, Ellsworth, Pa.

104. Waddlawn, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik M. Premuzich, Box 770.

105. Marianna, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik Louis Miheve, box 25.

112. Lemont Furnace, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik Frank Gramc.

116. Johnstown, Pa. — Jak. Kocjan, 409 Ohio St.

117. Lloydell, Pa. — Anton Zalar, Box 127, Beversdale.

118. Meadow Land, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik Paul Posega, box 365 Canonsburg, Pa.

127. Danlo, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik I. Peterel, box 375.

130. Bessemer, Pa. — Jugosl. soc. udr., tajnik R. Babich, Box 86.

131. E. Pittsburgh, Pa. — Jugosl. soc. klub, tajnik B. Novak, 6568 Roman Ave.

WASHINGTON:

28. Roslyn, Wash. — Jugosl. soc. udr., tajnik Mike Ozanich, Box 905.

102. Buckley, Wash. — Jugosl. soc. udr., tajnik J. Pokarich, P. O., Spiketon, Wash.

WISCONSIN:

9. Milwaukee, Wis. — Jugosl. soc. udr., tajnik Thos. Stepich, 377 Greenbush avenue.

11. Kenosha, Wis. — Jugosl. socialistično udr., tajnik S. Knezek, 119 Maple Court. Organizator M. Čubrilo. — Seje so vsako zadnje nedeljo v mesecu v na Socialist gl. stanu.

35. West Allis, Wis. — Jugosl. soc. udr., tajnik S. Beshenich, 469 — 51st Avenue.

37. Milwaukee, Wis. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Joe Presechnik, 444 So. Pierce St.

122. Racine, Wis. — Jugosl. soc. udr., tajnik Mark Pavlov, 1323 Wash. St.

137. Kenosha, Wis. — Tajnik Frank Zabukovec, 264 N. Congress St.

WEST VIRGINIA:

139. Davis, W. Va. — Jugosl. socialistični klub, tajnik Andr. Koejan, box 348.

WYOMING:

8. Cumberland, Wyo. — Jugoslovanski soc. klub, tajnik M. Verič, box 232.

44. Superior, Wyo. — Jugosl. soc. skupina, tajnik Lukas Groser, box 341. Andrej Krišnik, box 103, organizator.

Seje so vsake drugo nedeljo v mesecu popoldne ob 2 uri v Hali K. Peruka.

85. Sweetwater, Wyo. — Jugosl. soc. klub, tajnik Jernej Bajda; organizator Paul Hribar. — Seje so vsako zadnje nedeljo v mesecu ob 6 uri zvečer v stanovanju Paul Hribarja.

108. Cambria, Wyo. — Jugosl. soc. udr., tajnik R. Bogichevich, box 103.

136. Rock Springs, Wyo. — Jugosl. soc. klub, tajnik John Batich, Box 427.

KONFERENČNI ODBORI:

St. 1. Zapadna Pennsylvanija. Tajnik F. Randa, 722 Emlin St., N. S. Pittsburg, Pa.

St. 2. Ohio. Tajnik Sp. Markovich, 58 Sycamore.

St. 3. Chicago. Tajnik V. S. Gjaković, 2296 Clybourn ave., Chicago, Ill.

St. 4. Wisconsin. Tajnik T. Stepich, 307 — 6th ave., Milwaukee, Wis.

St. 5. Missouri in južni Ill. Tajnik F. Pranič, 1727 So. 3rd St., St. Louis, Mo.

ZASTOPNIKI PROLETARCA.

Aurora, Ill.: John Blaschitz, R. F. D. 4, box 63 A.

Aurora, Minn.: Frank Oražem, b. 344.

Barberton, Ohio: John Balant, 311 So. 4th ave. F. Merzlikar, b. 121.

Bear Creek, Mont.: Frank Danček.

Bessemer, Pa.: John Popetnik.

Biwabik, Minn.: Fr. Mahnič, box 122.

Black Diamond, Wash.: Thomas Erzen, box 721.

Braddock, Pa.: Mike Bambich.

Bridgeport, O.: John Zabkar, box 375.

Broughton, Pa.: Jakob Dolens, box 181.

Butte, Mont.: Louis Sporar, Frank Zajc box 882.

Buxton, Iowa: John Kraševic.

Canonsburg in Meadow Lands, Pa.: John Koklich, box 276, Canonsburg, Pa.

Calumet, Mich.: John Barich, 4321 Aekorn St.

Carona, Kans.: Blaž Mežori, Box 162.

Carrollton, Ohio: Anton Widmar.

Chicago, Ill.: Frank Aleš, 4006 W. 31 St.; Ant. Vidič, 458 N. Halsted St.

Chisholm, Minn.: Math Richter.

Claridge, Pa.: Jacob Okorn & John Mlakar, box 68; Frank Zorman, box 255.

Cleveland, O.: Anton Pozareli, 2554 E. E. 61st St.; Math Petrovič, 1168 E. 76th St.

Cliff Mine, Pa.: Moon Run Pa. in Imperial, Pa.: Math. Petrich.

Clinton, Ind.: Viktor Župančič, box 421. R. R.

Collinwood, O.: Dominik Blümmel; Ant. Kužnik, 452 — 158. St. in Joe Kunič, 439 E. 156. St.

Columbus, Kans.: Martin Jurečko, R. R. 3, box 60.

Conemaugh, Pa.: Andrej Vidrieh, box 523; Frank Pavlovič, Frank Podboj, box 218.

Copper Range, Mich.: Anton Murn, 511 5th St., Calumet, Mich.

Coulters & Robins, Pa.: Jernej Rupar.

Cumberland, Wyo.: M. Verič, b. 237.

Darrough, Pa.: John Matelko.

Davis in okolica, W. Va.: John Križmančič, Box 283.

De Pue, Ill.: John Koman, Box 86.

Detroit, Mich.: P. C. Oglar; Joe Preimer; Thos. Petrich, 1184 Russell St.

Dodgeville, Mich.: Valentin Krall, Box 49.

Dunkirk, Pittsburg, Kans.: Anton Tomšich, R. R. 1, box 167.

Dunlo, Pa.: Frank Kaučič, box 73.

East Palestine, O.: Jak Istenich, b. 374.

Ely, Minn.: John Teran, box 432; Louis Ferkol.

Euclid, O.: John Ulaga, Gulea Ave. & Cut Rd.

Eveleth, Minn.: Jacob Ambrožič in Maks Volčansek.

Export in Pennsylvaniji: John Prostor, box 120.

Fitz Henry, Pa.: Frank Indof, Box 113.

Forest City, Pa.: Fr. Rataič, b. 685.

Fort Smith, Ark.: Frank Gorenc, Box 38.

Franklin & Girard, Kans.: Fr. Wegel.

Frontenac, Kans.: Anton Katzman, John Redene.

Pisma Jaka Strigelnu.

Lub sodruh redahter!

K' sm zadn' prebrau tist prif od Toneta, sm biu tku veseu, d' sm se namenu mu pree pisat. Glih zarad prifa nism biu veseu, amp' k največ vesele m' je delat ti' h osem deset čukov, k' m' jh je Tone poslou. Sej veš lub sodruh, d' zdej imam zadost gnarja, za pu leta in še za j' t vizite k Janez v Žolet. Zatu sm pa reku Ri-bežu, d' nej gre pree kup' t ena lojeva sveča, d' bom lohk odga-vuru Tonet. K' se je Ri-bežn na-zaj prgruneo s sveča, sm se kar na treb' h ulegu in začeu pisat:

Cenjeni Tonček!

Od vsega, kar si mi poslal v obeh pismih se mi je najbolj do-padlo tistih osemdeset "pildkov", katerim pravijo, da so amerikan-ski tolarji. Veš Tone, če imaš take "pildke", delaš lahko večje ču-deže, kakor Vodiška in Francoska Johaneč, ali pa solze, popek, sve-ta kri, brada, lasje in nohti. Ali veš kakaj Tone? Ako imaš take "pildke", si lahko kupiš Vodiško ali Francosko Johaneč, da ga po-tem "špila" kakor afinja. Ako ji naročiš, da "švica" kri, jo po-tem lahko "našvica" na škafe, da bi lahko delali jetrnice in krva-vice za pol Kranjske dežele. Za take "pildke" kupi Johaneč krvi, kolikor jo imajo vsi mesarji na Kranjskem na prodaj. Če hočeš imeti francosko Johaneč, ji pa na-ročiš, da leto dni leži v postelji, dobro "papea", kadar jo ne vi-dijo drugi ljudje, po ulici pa hodi ob bergljah. Tone le pomisli, kako se morajo delavec truditi za take "pildke" in vagati svoje življenje vsaki dan. Veš, da je bolj prijetno ležati vsaki dan po eno uro v po-stelji in tožiti neumnim bravecem, o bolčinah v udih kakor pa nositi po deset ur malto, kopati železo ali opravljati katero drugo težko delo. Tone, ti tega ne razumeš, ker nisi še nikdar trdo delal in se tudi nisi brigal za tiste, ki trdo delajo. Tvoj kolega Skazi-mir je zvit butica. Študiral je življenje tistih, ki najbolj trpe, ki imajo vice, ali mogoče še kaj gorsga na tem svetu. Tudi Berg ali Gora, Janezov pomočnik ne spada med neumne Kranjske farje. Prefrigan je ravnotako kot Skazi-mir. Za-tegadelj vesta oba, da se za take "pildke", kot si jih poslal meni, najame lahko vsakovrstne ljudi, ki igrajo čudeže, drugi "učeni" gospodje jih pa zopet za "pildke" potrdijo, da so se res zgodili. To se vrši ravnotako, kot pri slabih igralcih v gledališču, ki najamejo, klakerje, da jim ploskajo, ko slabo igrajo. Uloga klakerjev igrajo pri Johaneč, višji in nižji pastirji, in od "pildkov" omam-ljeni zdravniki, ki na podlagi svo-je visoke "učenosti" potrdijo, da se je izvršil čudež. Na Kranjskem je igral za Vodiška Johaneč prvo ulogo klakerja višji pastir Makla-tura v Ljubljani, pomagalo mu je njegov zdravnik in tisti malo-vredni far ki je imel Johaneč pod streho. Sekundirali so pa vsi kranjski farji, dokler je šlo. Vidiš Tone, na Francoskem je ravno-tako. Na prvo struno brenkaje višji pastirji, za njimi farji, po-tem pa pridejo na vrsto taki zdravniki, ki so vstani potrditi, da je Johaneč v eni noči noga zrastle za sto klafter. Refren teh tičkov je pa enak.

"Bravska gmajna le vkup, vkup, Denarja nučamo in velik kup." Skazi-mir vse to dobro ve, zato pa ni tako neumen, da bi denar, ki je prišel za francosko Johaneč, pošiljal francoskim farjem. Skazi-mir si pač misli: Naša Johan-eč je "falila", zato nas mora pa sedaj francoska potegniti iz bla-ta. Francoski farji ne razumejo našega jezika, zato ne vedo, da mi sedaj "švindlamo" naše bravec z njih Johaneč. Denar, ki ga do-

bimo od naših braveev, ostane tako lepo v naših žepih.

Tone, ti bi moral biti čelo hval-ležen Skazi-mirju, da jo je tako "fajn" pogratal, ker bodo zdaj napočili zopet zlati časi za kranjske farje, dasiravno ga je po-kidala Vodiška Johaneč, ker se je v klostru na Reki še premalo naučila "švindlati" ljudi. Naj-manj eno leto bi morala ostati v klostru, pa bi se vseh "švindlarji" tako dobro naučila, da bi jo ne bil pogruntal tisti ljubljanski fi-ajkar, ki ima ravnotako rdeč nos od čivka, kakor ga je imela Jo-haneč od telečje krvi.

Zato se ne jezi na Skazi-mirja, ki vam hoče s tistimi bukvicami zopet pomagati do ugleda pri bravihi. Skazi-mir je in ostane vaša vodilna zvezda, saj to je do-kazal v Clevelandu, ko je mamko božjo in Vida vlekli na enem "štriku". Vesel bodi, da imate sabo takšen farški talent, h kate-remu morajo priti "coprniki" vsega sveta še le v šolo, da bodo res kaj znali.

Tone, koncem svojega pisma ti priporočam mirno kri. Ne jezi se nad Skazi-mirjem, ki je za vas neizčrpljiv zlat rudnik.

Te pozdravlja tvoj amice

Jaka Strigelj.

Sodruh redakter. K' sm tala prif skončou, sem biu res veseu. Bavu sm se za Toneta, d' ga po-kida, odkar je začeu socialistične bukve brat in prou lohk b' se zgud' l, d' b' ga fari veu vrgel iz so-je družne. Sej veš, d' b' bla potl tud zame smeča, č' b' biu Tone suh. Če mu ne bo ta prif po-magou, potl se more čudež zgod' t. Al Tone postane sicilist, pa gre z nam v vojska prot' svojim kole-gat'm — farj'm, al more j' t pa za mežnarja k Janez al pa h Skazi-miri. Nekej se more zgud' t, k' tku ne more j' t več naprej.

Prdjav sm t' še druga pisma od svojih prijatlov, d' jh lohka drukaš. Zdej te prou lepu po-zdram in te povabm na piknik v Justice Park dne 7. junja pri Willow Springs. Ke pridem s cel'm svojim štabam, zatu k' sa pr-te jednot fest fantje, k' se ne daja ulečt od Janeza, Toneta in Skazi-mirja.

Serbus

Tvoj Jaka.

Rock Springs (Wyo.)

Preljubi Jaka!

Oh, ko bi ti vedel, kako letos grmi pri nas! Že nekaj mesecev sem je tako treskanje in gremenje, da se je že par festung doli za kri-kom podrlo in ubogi rockspring-čani ga nimajo božjega miru pa ga nimajo. Ves žegnani les od eve-tne nedelje so že požgali — neke-ri so imeli še stare zaloge — pa brez vsepa. Jaz se pa na skrivaj smejem, ker grmenje je voda za moj mlin. Saj veš, dragi Jaka, ka-kor se neke tri ljudje redijo od bo-žje štimee, tako se od grmenja redijo in množijo — gobe! Moj profesijon je pa nabiranje gob, včas se pa kar čez noč prelevim v trgovca z gobami. — Če se ne mo-tim, bila je deveta sredi po sred-postni sredi, ko v starem krasu stare babe žagajo, ko sem prine-sel s hribov žakelj suhih gob, ter jih nemudoma zamenjal za sve-tele cekinke. Ravno sem premiš-ljeval, kam naj da mspraviti tiste lepe ameriške tiče — ker s pr-vo nerodno banko si nisva nič na roke odkar se je tam vgnezdil minnesotski plevel — ko jo pri-maha doli od firarja moj prijate-lj Muhar. Mišiduš, kriči že od da-leč, cesar Maks je zgubil cesar-stvo, brat Francelj ga pa še lah-ko, na pragovih najlepših hiš ra-ste plevel, naš medicinec je pa plačal za farmo \$1200.00 in to so samo obresti od božje štimee. Oj Muhar, Muhar, ti si pa res od muh, ko govoriš tako učeno, v prigljah, ko izraelski Habakuki in drugi preroki. Pejva no malo v oštarijo, tje v zadnjo sobo, bo-va se malo pogovorila in pokrep-čala. Ali dvorljivi bartender naji je pocukal za rokave rekoč: ne hodita tje, tam gospod dominajo. S kom pa dominajo, brž povpraša Muhar. Ej, kaj bsta tisto, povejta rajše kaj bosta kaj pila. Hm, pra-vim, jaz bi malo žgejna, ali mrvo trinerčka, Muhar pa se odloči za brinječek. Žgejne pa je napravi-lo Muharja sentimentalnega, vse-del se je v kot in začel zdihovati: Allah je velik in hoče imeti veli-ko mošejo, hodža pa je neizprosen in hoče imeti \$5.00, majne slabo ronajo, kadar se dela se slabo za-sluzi, pa pol ducata otrok — o,

kaj bo z mladimi Muharji, če ne darujem \$5.00 za mošejo! Zgodilo se jim bo kakor lani tistemu kra-marju suhe robe, ki je prišel v mesto, pa se ni ponižno meldal pri hodži, vse mesto je hotel pozlatiti samo polumeseca na mošeji ne in piščalke pri ogrlicah je tudi poza-bil. Pa je ukazal hodža muzejinu, ta pa je oddal raport mestnemu Harambaši in mož suhe robe mor-al je mufati s prvim motovilom: Allah il Allah, ni ga boga nad Al-laha in ni ga preroka čez našega hodžo — ubogi Muharji kaj bo z vami! Nikar ne fantaziraj naprej, posvarim ga, žgejne ti je slabo strilo, pij malo brinječka, ti bo kmalo odleglo. Pa mu je res. Ko sma zapila vse gobe, bil je zdrav in nato sem ga vzel v kompanjo v gobarske trgovino, ker grmenja je čimdalje več, pa bo kajpak tu-di gob. — Med dneve novice spa-dajo še računi provincijalne pa-gode, ki so v večnem prepiru in kričečem nasprotju med seboj, dalje poroka Miceitice itd. itd. — ampak eksjuzaj mi preljubi Jaka, da danes ne morem izdati o tem obširnega buletina, ker tam od Yellowstone parka se vzdigujejo črni oblaki, blisk obžarja strmo peč višave, grom pretresa žile si-ve glave, piš podi razpenjeno vo-do — zopet bodo rastle gobe, tre-ba se pripraviti za košnjo, skle-pati kose in nabrusiti srpe! Ko bo gobija žetev končana pa se zopet kaj oglasim

Tvoj

GOBAR.

ROŽA.

Spisala Ada Kristanova.

Ko sem po opravihi hitela po

ulici, sem zagledala naenkrat ne-kaj tako nenavadnega, da sem kar obstala. Majhen, razcapan, komaj šest let star deček, ki je hodil že bos, dasi smo pisali šele 30. aprila — in res ni bilo prav nič vroče — imel je na svoji bor-ni sukni pripeto tako krasno ro-žo, da sem skoraj prezrla smar-nice, ki so bile tudi zraven. Bila je jako polna roža srednje veli-kosti, zelo blela in le malo roža-sto obdihnjena. Začudila sem se, odkod ima fant to krasoto, kajti otroci navadno nimajo dolgo cve-tice; pokvarijo jih, ali pa jih dajo komu.

"Fant, ali mi daš rožo?" sem ga vprašala. "Dam ti krajcarje zanj."

"Na-a..." je dejal, ter se je sramežljivo zvijal.

"Glej — tukaj je deset vinar-jev," sem mu ponudila. Misli-la sem, da bode z obema rokama prijel za denar.

"Na-a..." se je zopet branil.

"Kaj evetice niso tvoje?"

"Jana..."

"Pa mi jih ne prodaš?"

"Na-a..."

Nekako čudno veselo sem bila iznenadena.

"Kdo ti jih je pa dal?" sem vprašala.

"Ata je dal."

"No, potem jih pa le obdrži, če ti jih je ata dal," sem rekla ve-sela. — Glej ga, malega prote-tarea, sem si mislila, ta ti ima tr-den značaj! In zdaj šele sem ga prav pogledala — njegove žive, lepe oči, lepi sta in nekoliko ble-da liča, ki so bila le malo rdeča-sto zadahnjena, kakor roža na njegovih prsih, in tako svež in ljubezniv, kakor njegova roža — bil je eel fant.

S kakšnim ponosom in s kakašno srečo v srečju je bil oči pri-pel lepi šopek svojemu sinčku, ki mu je menda solnce in upanje v tem bednem življenju — sem si misli-la — a jaz sem hotela za par krajcarjev — — — e, to je bilo grdo od mene!

V roki me je trgalo, da bi mu podarila tiste krajcarje, kajti fant mi je bil neizmerno všeč; a nekaj me je zadrževalo — ta-kemu otroku se ne plačujejo z de-narjem. Kakor kak mladi kralje-vič je stal pred menoj, dasi je bil bos.

A nekaj ljubeznivega mu mo-ram storiti, sem mislila. Zgle-dala sem onkraj ceste prodajalko s pomarančami.

"Veš kaj, ker si tak priden fant, ti kupim pomarančo. Cve-tlice pa le obdrži, ne vzamem ti jih."

Šla sva čez cesto.

"Ali veš, da je jutri prvi maj-nik, ti mladi proletarec?"

"Vem."

"Ali veš, da je to tvoj praz-nik?"

"Vem."

"Kdo ti je pa povedal?"

"Ata."

"Na — tukaj imaš pomarančo, atetu pa reci, da ga pozdravljam. Ali mu poveš?"

"Jaa. Hvala." Ves srečen me je še enkrat ljubeznivo pogledal, ter jo je odmahal domov.

Gledala sem za njim in videla sem očetoško srce, pa sem raz-mišljala, kaj se bode v tem sre-čutju, ko izve, kako bi bila ne-ka gospa rada kupila rožo, pa je vrli sinček ni prodal — tisto rožo, katero mu je on s ponosom pri-pel in z upanjem v boljšo bodoč-nost...

Četrť ure pozneje pa se je go-dilo v sosedni ulici sledeče:

Dve dami, ki se je bogatija že od daleč na njima poznala, obve-šeni z dragocenim nakitom, da se je kar lesketalo — ste stali na cesti in ena je zaklicala:

"Glej ga no razcapanca — ka-kšen lep šopek ima!"

Druga pa je stopila k njemu:

"Ti fantek, ali daš meni rožo?"

Dam ti dva krajcarja zanj."

"Na-a..."

"Kje si pa dobil rožo?"

"Ata je dal."

Dama je vzela nekaj drobiža iz težke mošnjice in ljubeznivo se je sklonila: "Ti, poglej — bel cekin je — kaj misliš, kako bo ata vesel, če mu prineseš toliko denarja!" Stisnila mu je "pleha-sti cekin" v roko in med tem ko je otrok še poželjivo gledal na denar v roki, mu je dama že od-pela šopek.

Prestrašen je strmel na cvetli-ce, ki so tako brez njegove volje potovale z njegovih prsi elegant-ni dami za pas. Šele ko se je ku-povalka obrnila ter je s tovariši-ko odhitela, se je zavedel; pogle-dal je na svojo roko, ki je držala "beli cekin", in očitvidno žalos-ten je odšel. Njegova potrtost me je tako prišla, da sem mu neho-te sledila na konec predmestja, kjer je njegov oče na dvorišču polrazpadle temne hišice pletel košare — in tako sem bila priča njegovega žalostnega povratka.

Ko ga je oče zagledal, je že od daleč jezno zaklical:

"Fante, kje imaš šopek?"

Deček je pohitel k očetu z iz-tegnjeno roko:

"Ata, na — cekin!"

Ta pa gleda in se razsrdi:

"Kaj si prodal rožo?" V nje-govem glasu se je treslo nekaj tajnega, kakor da bi hotel prav-zuprav vprašati: "Kaj si prodal malo ljubezen?"

Ko je deček očetu pogledal v obraz, se je ustrašil.

"Nisem hotel; gospa je re-kla, da boš vesel, če ti prinesem denarja." Otrok je bil ves ske-san; njegove oči so bile žalostne in udje kakor polomljeni. Tako se mi je smilil, da sem pristopila ter sem povedala, kar sem bila videla. Posebno sem omenila, da deček ni hotel dati rožo, a da mu jo je ponosna dama kar vzela.

"Kar vzela —" se je oče za-mislil in bridko je bilo slišati nje-gov glas. "Seveda, take reči so le za gospodo — rože ne rastejo za take razcapanne ljudi... vese-li naj bi bili, ako si lahko kupimo za groš žganja..." Nekaj mu je stisnilo srce — videti mu je bilo, da bi kar zakričal, ali pa se zjokal... In jaz nisem premogla besede.

Prikupljivi sinčkov glas ga je zdramil iz teh misli:

"Kaj si hud, ata?" je vprašal tako milo proseč, da se je oče kar zganil. Nagnil se je k otroku, ter ga je vzel v naročje.

"Ne, nisem hud. Ali poslušaj. Jutri je prvi majnik. Jutri ti dam zopet rožo in šmarnice — pa tudi rdeč klinček mora biti vmes, veš, kravatorč klinček. Toda, ako ti hoče kdo vzeti šopek, mu smeš spraskati obraz. Saj imaš krem-plje: saj se še mačka brani; ali se bodeš branil?"

"Bom", je ponosno rekel de-ček ter skrivil prstke in vzdignil roke — tako, kakor se stori, kadar se hoče pokazati "kremp-lje".

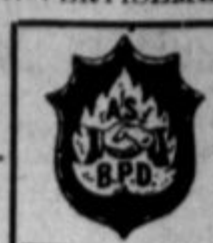
"Da — tako," je rekel oče. Zopet se je smehljaj in je bil do-bre volje.

Čas bode prišel in takrat bo lepše živeti na svetu; ko bodo go-spodje rekli: "Mi hočemo vojno." Delavstvo pa bodo odgovorili: "Mi nečemo vojne."

Avstr. Slovensko

Ustanovljeno 16. januarja 1891.

ADVERTISEMENT

Bol. Pod. Društvo

Inkorporirano 24. februa 1903 v državi Kansas.

Sedež: Frontenac, Kans.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MRATIN OBERŽAN, Box 72, E. Mineral, Kans.

Podpreds.: JOHN GORŠEK, Box 211, W. Mineral, Kans.

Tajnik: JOHN ČERNE, Box 4, Breezy Hill, Mulberry, Kans.

Blagajnik: FRANK STARČIČ, Box 245, Mulberry, Kans.

Zapisnikar: LOUIS BREZNIKAR, L. Box 38, Frontenac, Kans.

NADZORNIKI:

PONGRAC JURŠE, Box 207 Rdley, Kans.

MARTIN KOČMAN, Box 482, Frontenac, Kans.

ANTON KOTZMAN, Frontenac, Kans.

POROTNI ODBOR:

JOSIP SVATO, R. 4, Woodward, Iowa.

FRANK STUCIN, Box 226, Jenny Lind, Ark.

MATIJA ŠETINA, Box 23, Franklin, Kans.

Pomožni odbor:

FRANK SELAK, Box 27, Frontenac, Kans.

JOHN MIKLAVC, Box 227, Frontenac, Kans.

FRANK KRAJSEL, Box 108, Frontenac, Kans.

Sprejemna pristojbina od 16. do 40. leta znaša \$1.50.

Vsi dopisi se naj blagovolijo pošiljati, gl. tajnika.

Vse denarne pošiljke pa gl. blagajniku.

PATRIOTIZEM IN SOCIA-LIZEM.

Militarizem nas preplavlja v vseh deželah. Socializem je po-stavil boj proti militarizmu na prvo mesto razrednega boja. Ne more ustaviti nezmerno oborože-vanje in z njim združena težka davčna bremena, ali orožje nam je v boju zoper kapitalizem, ki mora zdramiti široke ljudske pla-sti in zbuditi v njih jasno razred-no zavest. Taki boji so potrebni in koristni, da zlojimo stare pred-sodke in ustvarijo v glavah jasne misli. Vladajoči razredi nalagajo ljudstvu z nasiljem nova, težka bremena, utemeljujejo jih pa s častitljivimi ideali in obrabljeni-mi, bledivi frazami o domovini in domovinski ljubezni. Zato pa bo boj proti militarizmu in novim zahtevam zanj le tedaj uspešen, če gre poleg njega duhoven boj, ki razbistri nazore o ukoreninje-nih idejah in jih vrže tje, kamor spadajo, med staro šaro.

Ni dovolj, če pokazujemo le na zlorabo pojmov do domovine in domovinske ljubezni, ki jo uganja buržvazija. Buržvaziji pomenjata domovina in patriotizem povsem kaj drugega kakor na primer in-dustrielnim delavcem in malome-ščanom. Kdor se bojuje za idejo, se bojuje vedno tudi za splošen interes, ki ima zanj realno vred-nost. Domovina industrielnih de-lavcev, malomeščanov in kmetov je prebivališče vas ali pa "cam-pa", kjer zadovoljno žive; kdor udre tje in razruši njih blagosta-nje (Ludlow, Colo.), ta je njihov sovražnik, proti kateremu se tu-di bojujejo. Domovina buržvazije je pa vse državno ozemlje, katero izkorišča, iz katerega molze svoj profit. Ne očitamo tega buržvaziji, da je njen patriotizem le mate-rielen interes — to je povsod ta-ko in niti drugače biti ne more — temveč očitamo ji le to, da postav-lja svoje izkoriščevalne in trgovs-ke interese za interese vsega ljudstva.

Delavec nima domovine, tako je že zapisal Marx v komunistič-nem manifestu. Komaj dorase, že ga izžene beda po svetu; sedaj je to mesto, sedaj ono, njegovo pre-bivališče in temna luknja je nje-gov dom. Noben sovražnik ne mo-re uničiti njegovo domovine, nihče mu odvzeti ne premoženja, ne zemlje, ker nima ne enega, ne drugega. Vse, kar je njegovo, je le delovna moč, ki ni vezana na noben kraj. Gospodarska kriza, ki jo izžvejo vedno le zakoni ka-pitalizma, ga oropa lahko prilike za delo in pa vojne, ki jih izžve-jo vojni hujskači in vlastodajoci krogi lastne dežele (Lew primer je sedanjí roparski pohod v Me-xiko) in če mora sam v vojno, ter pustiti doma ženo in otroke v be-di. Če napove država vojno, te-daj vojna ne bo ščitila njegove posesti. Malomeščanski interesi ne veljajo za delavca in potem čuti, da je njegova domovina vse večja, brez mej. Njegovi sovra-žniki niso onstran mej, temveč do-ma; Rockefellerji, Morgani, Gu-genheimi, Carnegie in drugi vla-dajoči razredi njegove lastne de-žele. Tudi delavec ve, da je član velike skupnosti, ki ima skupne

interese in za katere prinaša naj-večje žrtve: svoj razred. Delavče-va domovina je njegova razredna skupnost in se raztega preko me-ja, ovija proletarce vseh dežel z mednarodno vezjo in jih združuje v skupen boj proti vsemu kapita-lizmu. Kako omejen in malenko-sten je proti temu začetku svetov-ne zveze "patriotizem", ki ga skuša vcepiti velekapitalizem — demokratska, republikanska in progresivna stranka z vso silo delavstvu.

Zapisnik seje gl. odbora "A. S. B.

P. D. z dne 26. aprila.

Sejo otvoril brat gl. predsednik Martin Oberžan ob 10—30 dopol-dan. Uradniki navzoči vsi, razven pomožnega odbornika br. Fr. Se-laka. Zapisnik zadnje seje spre-jet, kakor je prečitan. Poročilo tajnika sprejeto. Skupni računi se vzamejo na znanje. Bratu Ja-kob Pintarju se pošlje svota \$50 v staro domovino. Glavni urad pošlje enega odbornikov k bratu Fr. Bernat, da se z njim pogodi zaradi se ne izplačane bolniške podpore.

Seja se zaključi ob 12 uri, in se nadaljuje ob 1:20 popoldan. Pro-snja (zahteva) brata Anton Je-kuš se odkloni. Bolniška podpo-ra se odkloni br. Michael Gril, in sicer zaradi nepravilnega ob-našanja. Zapisnikarju Louis Bres-nikarju se izplača \$15 za prestavo pravil iz slovenskega v angleški jezik.

Dvoranim odbornikom, br. F. Selaku in John Miklanecu se do-voli \$15 za četrtletno plačo. Sejo zaključi gl. predsednik br. Mar-tin Oberžan ob 6:30 zvečer.

Z bratskim pozdravom

Louis Bresnikar, zapisnikar.

ZASTONJ

"LONDON TANGO" OVRAVNICA.

"EVELYN THAW" ZAPESTNICA.

Ta dva krasna komada nosijo new-jorške dame ter so takorekto nore na nja; pozlačena sta elegantno in mišno in se ju bode razveselila vsaka ženska, pa naj bode stara ali mlada. Zelo mo-derna in pozornost vzbujajoča.

Naša prosta ponudba. Mi oglašamo Spearnt zvečinski gum ter hočemo, da imate vi eno teh škatej v vašem domu. Ta gum osladi sapo, obeli zobe ter po-maga prebavljanju; vas pokrepa ter je povsod priljubljen. Vskemu, kateri nam pošlje 50c in 10c za pokritje pošt-nine, bomo poslali eno škatio tega guma, v kateri je 20 5centnih komado-v Spearnt guma ter dodali še elegantno "Tango" ovratnico in "Evelyn Thaw" zapestnico popolnoma prosto.

Ta ponudba je samo za kratek čas. Ne več kot dvoje naročil eni in isti osebi. Prodajalci na drobno ne smejo sprejeti te ponudbe.

UNITED SALES COMPANY

P. O. Box 101 Dayton, Ohio.

5 5 ZA VAŠO SOBO 5 LEPIH 5 PENNANTS.

Yale in Harvard, vsak 9x24 palcev. Princeton, Cornell, Michigan, vsak 7x21 palcev velik.

Najboljše kakovosti, z vštiti napi-som, lepimi črkami in pravilno izdela-no v raznih barvah. Ta lepa zbirka se pošlje proti plačilu 50c in 5 pošt-nih znamk za pokritje stroškov. Pošljite sedaj.

HOWARD SPECIALITY COMPANY Dayton, Ohio.

Stranka

Jugoslovanskim delavcem v Wyomingu in Montani na znanje.

Sodrug Frank Sava je dne 27. maja odpotoval v Wyoming. Pooblaščen je po vseh večjih jugoslovanskih naselbinah prireditelj shoda in predavanja, ustanovljati nove social. klube, nabirati naročnike in oglašati za Proletarca, Radniško Stražo in Narodni Glas; sploh za vse, kar se tiče področja J. S. Z. Socialistični klubi nimajo vsled tega nobenih stroškov, ker del stroškov plača cela ameriška soc. stranka, drugi del pa wyominska državna soc. stranka.

Dne 20. junija odpotuje sodr. Sava iz Wyominga v Red Lodge, Mont., kjer bodo imeli delavci različnih narodnostij dne 21. junija veselico in javen ljudski shod. Kjer Jugoslovanski delavci žele govornika v teh dveh državah, naj se takoj obrnejo na sodr. Sava, da si on potem ve urediti agitacijsko potovanje. Ako bo dopuščal čas, potem mora obišče tudi jugoslov. naselbine v državi Washington. Izven države Wyoming plačajo tisti, kateri govornika zahtevajo dnevne in vožnji listek govorniku do mesta, od kjer je pozvan. Informacije pošlje Frank Sava, B. 427 Rock Spring, Wyo.

Tajništvo J. S. Z.

Huntington, Ark.

Tem potom se pozivlje vse član jugosl. soc. kluba št. 107, da se vdeležijo prihodnje klubove seje. Zadnja seja je bila prav slabo obiskana. Zato pa proči z malomarnostjo, poprimimo se zopet dela!

Seja se vrši dne 20. junija v navadnih prostorih. Na dnevnem redu je več vseh naših točk.

Ta dan torej vsi na sejo!

Socialistični pozdrav,

J. Jarcinovich.

Milwaukee, Wis.

Jugosl. konferenčni odbor za državo Wisconsin sklicuje svojo redno sejo v nedeljo dne 7. junija ob 9. uri zjutraj v socialističnem domu v Kenoshi, Wis. Rešiti bo treba zelo važne stvari, zato je pričakovati, da bodo navzoči vsi tajniki klubov. Vstop imajo tudi člani J. S. Z.

Socialistični pozdrav!

Thom. Stepich, taj.

Cleveland, O.

Cenjeno uradništvo Proletarca! Prosim objavite v listu Proletarcu sledeče:

Vabilo na piknik, katerega priredi clevelandski jug. social. klub št. 27 dne 7. junija v Collinswood. Pričetek ob 2. uri popoldan. Vspored: Godba colinw. tamburarske, hrvaški pevski zbor: Crveni Barjak, razne deklamacije, različne burke, kakor pobiranje krompirja, tekanje v vrečah itd., šaljiva pošta in srečolov. Za dober prigrizek in raznovrstno pijačo bo najbolje preskrbljeno. V slučaju neugodnega vremena se vrši piknik drugo nedeljo t. j. 14. junija. Za obično udeležbo se priporoča soc. klub št. 27 Opomba glede vožnje: St. Clair car do 152 Str. in potem Euclid do tovarne St. Emricha, t. j. tam, ko lansko leto, bo označen z plakati.

Kdor se hoče svežega zraka in veselja navžiti, naj se potruži na naš piknik priti. ODBOR.

Dunlo, Pa.

Kar se tiče delavskih razmer se dela vsaki dan, kar se pa tiče službe se pa ne moremo pohvaliti, ker garamo in delamo, vendar nam ne odnese drugega, kakor žuljave roke, dobiček pa seveda spravijo gospodje kapitalisti ki se kar potijo od debelosti, pa bodi si že na telesu ali pa v žepu. To bode trajalo toliko časa, dokler se delavci ne zdrami in vstane iz današnje kapitalistične sužnjosti in iz verske fantazije rimsko-katoliške cerkve. Dokler bodo delavci verovali v čudeže, strahove in blagoslove, toliko časa bodo kapitalisti in popi vedno dobro živeli na račun delavca. Delavci, pristopajte k socialistični stranki in vdeležujte se klubovih sej. Sodrugi od socialističnega kluba št. 117 v Lloydell, Pa. naznanjam, da se vrše klubove seje četrto nedeljo v mesecu ob 3 uri popoldan.

To se je sklenilo na zadnji seji. Opozorjam sodruge, da se bolj pogostoma udeležujejo sej, vsaj kedor stanuje v bližini bi lahko prišel.

Socialistični pozdrav.

Tony Zalar, tajnik kluba št. 117.

Cleveland, O.

Sodrugi in prijatelji socialističnega gibanja se naznanja, da se vrši v petek zvečer, — to je dne petega junija — ob 8 uri zvečer javni ulični shod, in sicer na vogalu Carry Ave. in 61. ceste. Sodrugi in prijatelji, pridite zopet v polnem številu, da bode shod še boljše obiskan, kakor pa sta bila zadnja dva. Zahvaljujemo se občinstvu za pazno poslušanje in lepo udeležbo na zadnjih hsoh. Ako se bodo vršili shodi skozi celo leto s takimi uspehi, potem se bomo koncem leta ozrli nazaj in rekli, da smo izvršili dobro delo, ter iz pomnoženo armado korakali naprej do zmage dela nad kapitalizmom. Prihodnja redna seja soc. kluba se vrši v četrtek, dne 11. junija v navadnih prostorih. Na dnevnem redu bodo tudi volitve novih uradnikov za drugo polovico leta. Tajnik kluba.

GOMPERS.

Očka Gompers je nepoboljšljiv. On stoji na mestu kakor dobro zaščiten in podprt stebel in kot tak misli, da mora vse stati na mestu brez gibanja in določenega cilja. Gompers je mnenja, da kar je bilo dobro za delavce pred petdesetimi leti, je še danes dobro in da ameriški delavci "ne sme imeti nobenih sanj o bodoči perfektni državi." Tako je saj izvajal očka Gompers pred zvezno komisijo za industrijske razmere v New Yorku pred nekaj dnevi.

Pri tej priliki je Gompers tudi rekel, da socialisti hočejo narediti iz delavca ekonomskega sužnja. Imenitna filozofija je to! Gompers je brez dvoma zajel svoje "znanje" o socializmu iz inseriranih člankov pokojnega Posta. A kljub temu priznava, da je iniciativa, referendum, odpoklice in starostno zavarovanje dobra stvar. Kje so potem njegovi možgani? Ako imajo delavci v rokah podružljane industrije — kar zahteva socialistični program — in zaeno politično silo, ako so sami odločujoča sila o vsemu, kako bodo potem sami sebe vklcnili v suženjstvo?

Gompers je stari nazadnjak. On hoče, da delavci na vse večne čase beračijo za zakonodajne drobtine, a da bi sami govorili kot zakonodajalci v postavočajnih zborih — nak! Zato niso zmoini.

Nič ne de. Gompers in Gompersi naj capljajo okrog samih sebe. Delavstvo-organizirana masa gre pa na prej. Gompersi bodo izginiti, pozabljeni bodo, toda nova ideja — socializem bo živel in preživel vsako nazadnjaštvo.

Bodočnost je naša!

Fond za tiskarno.

Zadnji izkaz šte. 350.....\$56.22
John Goršek od soc. kluba št. 31 W. Mineral, Kans... 15.00
Jugosl. soc. klub št. 53 Gary, Ind. 25.00
Jože Zavrtnik ml. oddal... 24.70
Skupaj do 31. maja.....\$120.92

Fond za Colo. štrajkarje.

Zadnji izkaz št. 350.....\$260.62
John Goršek poslal od soc. kluba št. 31 W. Mineral, Kans. 15.00
Skupaj do 31. maja...\$275.62

Listnica.

Novi zastopnik za Winterquarters in Seofield, Utah, naj javi upravnštvu svoj naslov.

Tony Kužnik, Collinwood, O.: Pošta nam naznanja, da na naslov, katerega ste poslali za Fr. Ferfolja, ne more dostaviti lista. Pošljite boljši naslov! — John Fende, Minnesota: Vaš list je pošta vrnila z opazko: No such Office in state. Pošljite boljši naslov.

Još Frangeš, Hagevo, Pa., in Math Urih, N. Tamarack, Mich., vama velja isto.

Ameriške postave so narejene natančno tako kot puške in topovi. Z vsem tem se namreč direktno strelja na delavce.

Vse kar potrebuje mož.

\$1.00 brivka priprava \$1.00.

10 KOMADOV 10

Da zve javnost za našo univerzalno brivsko pripravo in proizvodnjo, bomo posiljali za nekaj časa \$3.00 vredno brivsko pripravo za samo \$1.00. Mi prodajamo naše produkte direktno odjemalcem, in radi, tega si vi prihranite ves dobiček agenta, kateri je velik.

1 brivni nož
1 5 palcev velik čopič
1 jermen, platen na eni strani
1 nikelnasto ogledalo
1 33 palcev veliko brisačo
1 komad mila
1 komad pavdra
1 dekoriran lonček
1 aluminijum-glavnik
1 laeno krtačo.

Vsaka priprava je vložena v mično škatlico ter stane \$1.00. Denar ali Money Order ter 10c za poštnino. UNIVERSAL PRODUCT COMPANY, Dayton, Ohio.

Izvanredna ponudba za nogavice.

Trajna nošnja nogavic za moške in ženske — Wear-Ever Hosiery.

Ženska izvanredna ponudba.

Za nekoliko časa samo: Šest parov črnih, ružavih ali belih ženskih nogavic z pismono-garancijo, vrednih po 35c, za \$1.00 in 10c za pokritje poštne in drugo.

Izvanredna ponudba možem.

Za nekoliko časa samo: Šest parov naših nogavic, vrednih po 35c, vsake barve z pismono-garancijo in en par podvez — aradies Garters — za en dolar in 10c poštnino itd.

Vam so znane te nogavice: te prestejo preskušajo, dočim se vse druge hitro raztrgajo. Dajo vam pravo olajšavo, nimajo šiva, da bi vas drgnili, in njih oblika ostane ista, ker so kvačkani in ne prešani. Te nogavice so garantirane v modi, kakor tudi v kakovosti in trpežnosti, in sicer za šest mesecev, ne da bi se raztrgali in če se, dobite nove zastonj. Ne odlašajte in pošljite po te nogavice, predno se ne konča ta izvanredna ponudba. Pošljite natančno velikost, oz. šte. WEAR-EVER HOSIERY COMPANY, Dayton, Ohio.

Prehlajenja se lahko iznebite in bolečine v vratu ter v prsih minejo takoj, če se napravi par močnih drgnjenj s "Pain Expeller", kakor je opisano v knjižici, v kateri je zavita steklenica. Sredstvo se lahko kupi v Ameriki v sleherni lekarni za 25 centov steklenica, treba pa je paziti na to, da je varstvena znamka s sidrom na kartonu in na steklenici. (Adv.)

Naselniška družba "Ilirija" FARMER.

Od tri do pet milj od mesta Merrill v Lincoln Co., ki šteje okrog 15.000 prebivalcev in ima veliko industrijo, se razprostira rodovitni valovit svet, ki je odločen za slovenske farme. Skoz ta svet vodita dve železniški progi in tri okrajne ceste in teče več potokov. Zraven teče reka Wisconsin river". Ta zemlja se za sedaj še prodaja po 12 do 16 dolarjev aker, kakor je les na katerem delu. Plačilni pogoji lahki. Kdor se zanima, naj piše po pojasnilo. Vsaki dobi natančne podrobnosti da je tako na jasno predno izda denar za dolge vožnje. Mi ne pošiljamo nobenih knjig ali podob. Pojasnila samo pismono ali za bližnje ustmeno pri Iliria Colonization Co., Sheboygan, Wis.

Socialistične slike in karte.

"Piramida kapitalizma", s slovenskim, hrvaškim in angleškim napisom.

"Drevo vsega hudega" s slovenskim napisom.

"Zadnji štrajk" s hrvaškim napisom.

"Prohibition Dope" z angleškim napisom.

Cene slikam so 1 komad 15c; 1 tucat \$1; 100 komadov \$7.00.

Cene kartam: 1 komad 2c; 1 tucat 15c, 100 komadov 70c.

Poštno plačamo mi za vse kraje sveta.

INTERNATIONAL PUB. CO. 1311 E. 6th St., Cleveland, Ohio.

ANTON MLADIČ

moderna gostilna.

Toči pilsensko pivo in vina. Kegljisce. Tel. Canal 4134

2348 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

STE ŽE SLISALI KAJ O ZADRUŽNI TRGOVINI ALI KONSUMIH.

Podjetja vseh vrst vstanovljene na podlagi združnosti, so podjetja bodočnosti; samo le-ta imajo zasigurjeno svojo bodočnost poleg drugih koristnih družabnih naprav, ki služijo v občo korist človeštva.

Kdor se želi poučiti natančneje o združnih podjetjih, — kar je treba znati vsakemu, ki se šteje naobraženim naj nemudoma naroči knjigo

"ZADRUŽNA PRODAJALNA ALI KONSUM",

ki jo je založila slov. sekcija J. S. Z.

CENA KNJIŽICI JE 15c ENA S POŠTNINO in se jo naroča pri upravnštvu Proletarca, 4006 W. 31st St., Chicago, Ill.

Trgovci knjig dobe popust.

"NAŠI ZAPISKI".

Kdor se hoče poučiti, kaj je socializem ta naj se naroči na "Naše Zapiske" katera revija se odlikuje po svojih originalnih in interesantnih člankih.

"Naši Zapiski" so edina slovenska znanstveno socialistična revija mejuje jih sodrug dr. H. Tuma, odvetnik v Gorici.

"Naši Zapiski" izhajajo mesečno v obliki leposlovnega lista (magazin) ter stanejo za celo leto za Ameriko \$1.30. Naslov: Uprava "Naših Zapiskov", ulica Treh Kraljev, št. 16, Gorica, Primorsko, Austrija.

Ali ste zapazili, da Vam je, ali da Vam bo v kratkem potekla naročnina?

Za vsak slučaj poravnajte takoj, da se Vam ne vstavi lista.

OBJAVA.

Rojakom naznanjam, da sem zopet začel razprodajati zemljo v slovenski farmerski naselbini v Wausaukee, Wis., kjer je kupilo zemljo že nad sto rojakov in se jih je tudi že mnogo naselilo ter si postavilo svoja domovanja.

V prvi vrsti povdarjam, da se prodaja ta zemlja izključno le Slovincem, da dobi tedaj vsak kupec rojaka za sosedo. Jaz sam sem tukaj naseljen s svojo družino, tako da morem vsakteremu v vseh možnih ozirih pomagati in mu na roko iti. Svet, katerega prodajam, je v splošnem jako rodovitnen ter se pridelata na njem vsakovrstne pridelke kot v starem kraju. Podnebje je ugodno, voda zdrava in dobra, ravno tako imamo tukaj vedno dober trg za vse pridelke, ki se prav lahko in dobro prodajo. Kraj, ki je jako prijazen in zdrav, nudi tudi vse ugodnosti, kot po večjih mestih. Tu imamo med drugim dobre šole, cerkve, mlekarno kmetijske družbe, banko, različne trgovine, dobra pota in jako ugodne železniške zveze z vsemi državami Unije itd.

Postrežba je poštna in solidna. Vsakdo, ki svet kupi, dobi čiste lastniške papirje brez vseh obveznosti, kakor Deed in Abstract in to brez odlašanja ali kakih posebnih stroškov. Tu se ni bati, da bi bil kdo goljufan ali da bi izgubil denar ali zemljo, ker garantira za to Grimmer Land Co., ena največjih zemljiških družb, ki lastuje na stotisoče akrov sveta. Da je vse to resnica, Vam lahko dokaže veliko število rojakov, ki so tukaj kupili zemljo, in številna zahvalna pisma, ki so v uradu vsakomur na razpolago.

Povsod tu naokoli je cena zemlji že poskočilo, a jaz prodajam rojakom še po isti ceni kot lant, to je od \$15.00 do \$20.00 na akro. Tudi povrnen vožnjo vsakemu, ki kupi najmanj 40 akrov zemlje. Pogoji so jako lahki in ugodni. Za natančnejša pojasnila se obrnite pismono ali osebno na

A. Mantel, Wausaukee, Wis. (Adv.)

E. BACHMAN

1719 S. Centre Ave., Chicago, Ill. je največja československa delavnica zastav, znakov, čepic in vseh družstvenih potrebščin.

Zahtevajte takoj po pošti moj veliki cenik, ki ga Vam pošljem — popolnoma zastonj.

Srbeči žulji

so zelo neprijetna nepravila. Odpravite jih. Zoper srbečice, lišaj, kraste, slani tok brzlanske zastrupljanje, prišle in druge srbeče kožne opake, poskusite

Severovo Mazilo zoper kožne bolezni

(Severa's Skin Ointment) in si pridobite olajšbe, kakor g. Em. Kabat, Brookpark, Minn., ki nam je pisal sledeče pismo:

"Severovo Mazilo zoper kožne bolezni je izborno. Imel sem nekaj srbečih žuljev na vratu, okoli katerih je bila rdečica, skoro tako velika, kakor srebrni dolar in kateri so zelo pekli in srbeli. Pokrili bi mi celi vrat, ako bi Severovo mazilo zoper kožne bolezni tega ne preprečilo. Po kakih pet nadevanj, je nepravila izginila."

Cena 50 centov v vseh lekarnah.

Zoper glavobol vzemite

SEVEROVE PRAŠKE zoper glavobol

(Severa's Wafers for Headache and Neuralgia) kot navedeno v navodilu.

Cena 25 centov.

SEVEROVE TAB-LAX

sladkorno odvajalo za otroke in odrasle. Cena 10 in 25 centov.

Kadar potrebujete zdravlila, vprašajte lekarnarja za Severove. On jih ima naprodaj. Ako vas ne more založiti, naročite jih od nas.

W.F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

POZOR!

Podpisani se priporočam Slovincem v La Salle in okolici za stavbinska dela. Postavljam navadne in moderna poslopja. Sprejemam tudi popravila in predelavanje vsakovrstnih poslopij po zmernih cenah. Kadar želite postaviti hišo, se obrnite na svojega rojaka. S tem vam bo prihranjen denar in čas. Delam po pogodbi. Za vsa moja dela jamčim.

Vaš rojak Vencel Obid, 438 Berlin Str., La Salle Ill. (Advertisement) 3m

Skrivnost clevelandskega župnišča je naslov lični knjižici s slikami na 52 straneh. Cena 25c, ali 5 knjižic za en dolar. Zajedno imamo v zalogi še par rdečih brošur "Ženinam in nevestam", komad 25c. Zdravilna knjiga Naša zdravila stane 50c.

Slovenska knjigarna, 535 Washington St. (6X-adv.) Milwaukee, Wis.

JOS. A. FISHER

Buffet
Ima na razpolago vsakovrstno pivo vino, smodke, i. t. d. Izvrstni prostor za okrepčilo. 3700 W. 26th St., Chicago, Ill. Tel. Lawndale 1761

JOE POLOVICH

do danes najmodernejši KROJAČ

dela obleke finih krojev po zelo zmernih cenah. Obleke zlika takoj sproti med tem, ko vi čakate.

3129 Broadway, St. Louis, Mo.

BELL PHONE 1318-J FISK

MATIJA SKENDER

SLOVENSKI JAVNI NOTAR ZA AMERIKO IN STARI KRAJ 5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

MODERNA GOSTILNA,

kjer se toči sveže Duluth Moose & Rex pivo.

Skubic in Orašem, lastnika. (5m) Aurora, Minn.

CARL STROVER

Attorney at Law

Zastopa na vseh sodiščih.

Specialist za tožbe v odškodninskih zadevah.

St. sobe 1009

133 W. WASHINGTON STREET, CHICAGO, ILL.

Telefon: Main 3989

TUJCEM priporočam svoje dobro urejeno prenočišče in restavracijo, domačinom pa svoj saloon, vsem skupaj pa vse.

IG. KUŠLJAN

229-1st Ave.

MILWAUKEE, WIS.

M. JOVANOVIČ

84 — 6th Str. Milwaukee, Wis. PRODAJA ŠIFKARTE.

Pošilja denar po pošti in brzojavno. Izdeluje: Obveznice — Pooblastila — Prepovedi, potrjene po notarju in ces. in kr. konzulatu.

EDINA HRVAŠKO — SLOVENSKO — SRBSKA AGENCIJA.

ALOIS VANA

— izdelovatelj —

sodovice, mineralne vode in raznih neopojnih pijač.

1837 So. Fisk St. Tel. Canal 1406

SALOON

z biljardom in kegljiščem

Poleg saloona dvorana za društvene seje, veselice itd.

John Stražišar

611 Market St., Waukegan, Ill. Phone 8t. 571.

AVSTRO-AMERIKANSKA ČRTA.

NIZKE CENE.

Velike ugodnosti:

električna luč, izvrstna kuhinja, vilo zastoj, kabine tretjega razreda na parniku

Sledeči parniki odplujejo ob 3 uri popoldan iz New Yorka:

Za vse informacije se obrnite na glavne zastopnike

PHELPS BROS. & CO.

Gen'l Agt's, 2 Washington St., New York.

ali pa na druge uradne zastopnike v Združenih državah in Canadi.

POZOR! SLOVENCI POZOR!

SALOON

s modernim kegljiščem

Sveže pivo v sodčih in buteljškah in druge raznovrstne pijače ter usajete emodke. Potniki dobe tedno prenočišče za nisko ceno.

Postrežba točna in isbena.

Vsem Slovincem in drugim Slovincem se toplo priporoča

MARTIN POTOKAR,

1625 So. Racine Ave. Chicago.

LOUIS RABSEL

moderno urejen saloon

NA 460 GRAND AVE., KENOSHA, WIS. Telefon 1199

Iz polja moderne vede.

ODLOMKI OCENE IZ "NAŠIH ZAPISKOV" O AEDITOVI KNJIGI "SOCIALNI PROBLEMI."

Knjiga, ki jo je spisal Abditus, je napisana z ljubeznijo, iz hrepenenja po resnici, lepoti in po duševni jasnosti, iz nespoštovanja slabega. Doba, v kateri je knjiga nastala, sega za 10 let nazaj. Zato je treba vedeti, kako je bilo pri nas pred 10 leti — da se more prav presoditi pomen, ki ga ima za naše razmere. To pa je najboljše tista skupina, ki se je pred 10 leti zbrala okrog "Naših Zapiskov" in pri njih zvesto vztrajala do danes.

Ni treba, da nas pri teh spominih objame sentimentalnost. Nasprotno, z zadoščenjem lahko konstatiramo, da naše delo ni bilo brezplošno. Takorekoč na vseh poljih slovenskega javnega življenja se pozna; tajiti ga ni mogoče, pa tudi ne podtikati ga drugim v nezasluzeno zaslugo. In ravno Abditova knjiga je živ dokaz, kakšno je bilo to delo in koliko ga je bilo.

Človek, ki ima nekoliko smisla za objektivnost, t. j. smisla za stvar samo in ne le za osebnosti, mora priznati, da je bila do časa, ko so "Naši Zapiski" začeli "orati ledino", pri nas literatura o socializmu, o nacionalni ekonomiji, o socialni demokraciji itd. zelo skromna in ponižna. Če ne bi bilo tistih par socialnih demokratov z Etbinom Kristanom na čelu, ki so se s krščanskimi socialisti z dr. Iv. Ev. Krekom na čelu kregali in pripravili po shodih, po "Rdečem Praporju" in "Glasniku", bi Slovenci sploh še ne bili vedeli, da eksistira problem socializma. Oficielna javnost, voditelji naroda, se za socialna vprašanja niso brigali; delavstvo pač takrat še ni imelo moči ne v političnem, ne v socialno gospodarskem oziru. Smisla za delo v drugačnem pomenu nego v taborščem in frazovitem takratna politika ni poznala. Vlada je splošna razpršenost. Tega ne ovržejo niti sporadični socialni filozofski in socialno politični članki Rimskega Katolika in Katoliškega Obzornika. Naravno je, da so bili celo taki pogovori, kakor so jih "Naši Zapiski" o socialnih in ekonomskih zadevah prinašali v prvih letnikih, za Slovence socialni problemi. Da so bile razmere tako neznane, da so v njih tudi majhne zadeve morale zadobiti velik pomen, tega niso bili krivi "Naši Zapiski". Po drugi strani pa ni bilo mogoče v slovenskih razmerah delati po istem merilu, kakor bi bilo šlo lahko pri velikih narodih. Vsak po svoje — je veljalo i za naše razmere.

Velja pa pripomniti tudi naslednje: Svetovno življenje in drvenje se ni dalo več odbijati od mej slovenske umstvene in čustvene zaplankanosti. Dosego je tudi nas Slovence. Ni čuda; saj smo večinoma, ko smo bili zunaj v svetu vsaj vsak po nekaj let in nismo bili slepi in gluhi za tisto, kar se je godilo okrog nas — sami občutili, kar je bilo kedaj perečega in pekočega, pa nismo mogli prenašati, da se ne bi tudi pri nas izpregovorilo o tistem. Naše hrepenenje je šlo za tem, da pokažemo svet Slovence, in da predstavimo Slovence svetu. Nismo si domišljali, da bomo to napravili na vseh poljih; zadovoljili bi se bili s socialnim in ekonomskim.

In tako je bilo čisto naravno, da smo pisali in govorili o tem, kar je bilo takrat aktualnega okoli nas in pri nas. Če takrat niso bili na dnevnem redu večji problemi — kaj smo mi mogli zato! Mi Slovenci! Slovenski socialisti!!

Toda resnici dajmo čast; ali so bili to res majhni in brezpomembni problemi, o katerih smo odpirali diskusije doma na Slovenskem? Ali ni bil za nas prevažen problem, da si pridemo na čisto, kaj je z našim socialnim prepovedam? da ugotovimo, odkod prihajajo in kam gredo slovenske kulturne smeri? Ali je o slovenskem socialnem prepovedu kdo prej izpregovoril — vsaj na napredni strani? Ali ni bil sloven-

ski klerikalec tisti, ki je prehitel svoje naprednjaške nasprotnike in izkušal zapeljati voz slovenske kulture v čisto tujo nam smer in poguben nam tir? In kaj je slovenski naprednjak pozitivnega mogel storiti proti temu? Nič, zato, ker mu je nedostajalo izobrazbe in poguma, in ker si ni upal na samostojno pot, pa četudi bi bil ostal osamel v boju. Slovenski naprednjak je klečal pred svojimi maliki in jih je molil... Če bi bili šli z njim, bi deli v svojo in narodovo pogubo! Njemu so maliki nadomeščali probleme. Slepa je veroval vanje in jih častil — dvomov ni poznal, jih tudi ni dopuščal. Mi smo pa hoteli spoznanja, jasnosti — in predvsem smo hoteli biti na čistem, kaj je z našim socialnim in kulturnim prepovedom, da odkrijemo temelje, na katerih stoji naša kultura in naše življenje, in da odtod gradimo naprej in višje. Kako smo si to predstavljali, nam Abditus prav lepo opisuje v prvi in drugi razpravi svoje knjige.

Naše kulturne smeri in naša kulturna stremjenja pa niso le samoslovenska — to smo spoznali — marveč po veliki večini so odsev ostalega sveta. To je na podlagi gori povedanega povse nujno in naravno. Neutaljava je tudi resnica, da je šibki delavski stan na Slovenskem prvi nastopil z novimi, celo prevratnimi idejami, in da jih je uveljavljal in dobljal drugi, zlasti kmečki, in deloma ter počasi tudi inteligenca. Polagoma se vzbujala družba, ki tvori slovenski narod, in dobiva smisel za moderno življenje in se presnavlja v smislu modernih idej, časih naravnost revolucionarnih. Če si predstavimo le dva momenta — združeno misel in njenega nasprotnika, oduševstvo — pa vidimo natančno, kakšen preobrat se je na Slovenskem tekem 10 let izvršil na socialno-gospodarskem torišču. To je bila revolucija v nazorih in v dejstvih! Kdor tega ne uvideva, mu odrekam smisel za socialno delo med ljudstvom — in naj stokrat na dan kliče v svet geslo: "Iz naroda za narod!" ali "z Bogom za ljudstvo!" To je provzročilo slovensko družabno renesanco. In ta je nujno vodila mali, revni slovenski narod do protikapitalističnih tendenc, krijočih se s tendenco modernega socializma. In cilj te tendence je moral biti, da se naša družba kulturno in gospodarsko prenovi. To se je zgodilo, oziroma se dogaja še pred našimi očmi dandanes. In ta proces ne bo zavřen še tako naglo, toda smer, v kateri se bo to dopolnilo, je določena, in nihče več je ne bo izpremenil!

Rekel sem, da je delavski stan na Slovenskem dal iniciativo za moderne socialno gospodarske ideje. Ponavljala se je proti temu gibanju stara pesem, ki je pa doma po vsem svetu, — češ, socializem je škodljiv narodu, njegove ideje so prišle iz tujine k nam, in kar je tujina k nam poslala, nam ni še nikoli koristilo. Ta pesem bi bila morda napravila kaj vtiska na nas, če bi mi baš ne bili spoznali, da se socializmu ne izognemo na Slovenskem, kakor tudi drugod ne, — ravno ker se socializem poraja iz gospodarsko socialnih razmer. Kapitalizem ima pač to lastnost, da ni produktiven le v oni smeri, da bogatijo kapitalisti, marveč tudi v tej, da producira tisto, kar je njemu pogubonosno. Iz razmer, ki jih vstvarja kapitalizem, mora nujno izvirati socializem; kajti kapitalizem poraja proletarijat, ta pa je nositelj socializma in njegovih idej.

(Dalje.)

Popravek.

V Proletarcu z dne 19. maja se je v dopisu iz Huntingtona vrnila neljuba pomota, kjer se glasi, da je J. Aleksander govoril v hrvaškem jeziku, omenjeni je govoril v slovenskem jeziku. To naj čitatelji vzamejo naznanje. — J. Benkeno, poročevalec.

Rešen.

Od gospoda Jos. Vodička smo prejeli pismo v katerega misli o rešitvi svoje male hčerke sledeče: "Moja petletna hčerka je trpela dolgo časa na želodčni bolezni v črevesju. Kupil sem dve steklenici Trinerjevega zdravilnega grenkega vina in to je rešilo mojo hčerko. Vas udani Jos. Vodička, R. F. D. No. 2' Swartz Creek, Mich." To toraj pokaže hitri in zanesljivi učinek Trinerjevega zdravilnega grenkega vina v boleznih v želodcu in črevesju. To vino je kombinirano in grenkih želišč ter rdečega vina, katero se je izkazalo v mnogih slučajih uspešno in katero priporočam vsem. To vino bode očistilo telesni sistem in istega očistilo. V lekarnah: Jos. Triner, izdelovalec, 1333—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. Ako ste prehlajeni, drgnite vrat in prsa z Trinerjevim linimentom; poskusite ga vselej, ko čutite bolečine ali trganje.

Gumovi Obroči za Avtomobile

PO TOVARNIŠKI CENI		
Prihranite si 30 do 60 odstotkov.	Obroč	Cev
	(Tire)	(Tube)
	\$ 7.20	\$ 1.65
28x3	7.20	1.65
30x3	7.80	1.95
30x3 1/2	10.80	2.80
32x3 1/2	11.90	2.92
34x3 1/2	12.40	3.00
32x4	13.70	3.35
33x4	14.80	3.50
34x4	16.80	3.60
36x4	17.85	3.90
35x4 1/2	19.75	4.85

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

obrestuje

hranilne vloge po 5%

od dne vloge do dne dviga.

Rentni davek plača zavod sam.

Sprejema vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Dovoljuje posojila svojim članom proti zadostnemu poroštvo. Trgovcem, obrtnikom in zadrugam, ki postanejo člani, se eskomptujejo menice in vnovčujejo fakture.

Posredovalni zastopnik za Zed. države Severne Amerike

Frank Petrich,

4006 W. 31st St., Chicago, Ill.

Informacije daje brezplačno. Pismu je priložiti le za 2c pošt. znamko.

36x4 1/2 19.85 4.90
37x4 1/2 21.50 5.10
37x5 24.90 5.90

V zalogi imamo vse druge velikosti. Non-Skid obroči (Tires) 15 odstotkov več, rdeča cev (Tube) 10 odstotkov več, kot siva. Obroči so vsi sveži, novi in garantirani. Najboljšega neodvisnega izdelka. Kupite direktno od nas ter si prihranite denar. 5 odstotni popust, če se takoj z naročilom pošlje denar. Za pošiljavo po C. O. D. zahtevamo 10 odstotno svoto kot deposit. Pregled istih dovoljen.

TIRES FACTORY SALES COMPANY.
Dept. A. Dayton, Ohio.

Znaneje o spolnosti.

Ilustrirana idaja, obsegajoča 320 strani. Pove vse o spolnem vprašanju; kaj bi moral vedeti mlad mož in mlada dekle, mlada žena in mlad soprog in vsi drugi potrebujejo vede o zakonih, ki vladajo spolno življenju. Čiste resnice spolnega življenja, naslanjajoče se na srčno zakonitost življenja. "Skrivnosti" moštva in ženstva: spolno izrabljenost, družabno zlo, boleznii itd.

Ta idaja je ena najboljših, kar se jih je še izdala na podlagi spolne higijene. Neprecenljivo navodilo onim, ki so pripravljeni sprejeti resnična navodila.

Ta knjiga uči strožnice, pridigarje, doktorje, pravnike, učitelje in vse druge, mlade in stare, kaj morajo vedeti o spolnih vprašanjih. Spisal Winfield Scott Hall, Ph. M. D. (Lipsko).

Kaj pravijo listi:

"Naravno in korektno", Chicago Tribune. "Pravilno in popolno", Philadelphia Press. "Knjiga znanstva", Philadelphia Ledger. The New York World pravi: "Čiste resnice, katere bi morali vedeti vsi, da preprečimo zla". Ta knjiga velja samo \$1.00. Denar ali Money Order ter 10c za pokritje poštne.

MIAMI PUBLISHING COMPANY,
Dayton, Ohio.

Ako želite slovenske gramofonske plošče, Columbia gramofone zlatino in srebrnino, obrnite se na nas!

A. J. TERBOVEC & CO.
P. O. Box 25, Denver, Colo.

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.

Zdravnik za notranje bolezni in ranečelnik.

Zdravniška preiskava brezplačno — plačati je le zdravlilo. 1924 Blue Island Ave., Chicago. Ureduje od 1 do 3 pop.; od 7 do 9 zvečer. Izven Chicago, živdi belniki naj pišejo slovensko.

I. STRAUB URAR

1010 W. 18th St. Chicago, Ill.

Ima večjo zalogo ur, verižic, prstnov in drugih dragotin. Izvršuje tudi vsakovrstna popravila v tej stroki po zelo niski ceni.

RAVNOKAR JE IZŠLA KNJIZICA

"Katoliška cerkev in socializem." Knjižica obsega 52 strani. Komad 10c. Socialistični klubi in posamezniki, ki naroče nad 25 komadov dobe 50 proc. popusta. Naročja se pri upravitelstvu Proletarca.

POTOVANJE V STARO DOMOVINO POTOM

Kasparjeve Državne Banke

je najceneje in najboljše.

Nasa parobrodna poslovnica je na Zlati na Zlatu in ima vse najboljše oceanске črte (linije). Sifkarte prodajamo po kompanijskih cenah.

POŠILJAMO DENAR V VSE DELE SVETA. CENEJE KOT POŠTA.

Kaspar Državna Banka kupuje in prodaja in zamenjuje denar vseh držav sveta. — Pri Kasparjevi Državni Banki se izplača za K5 \$1, brez odbitka. — Največja Slovenska Banka v Ameriki. — Daje 3% obresti. — Slovensci postreženi v slovenskem jeziku. — Banka ima \$5,318,821.65 premoženja.

KASPAR DRŽAVNA BANKA, 1900 Blue Island Ave., CHICAGO, ILLINOIS

Ameriška Državna Banka

1825-1827 Blue Island Avenue
vokal Loomis ulice
Chicago.

KAPITAL \$500,000.00
VLOŽENA GLAVNICA \$2,300,000.00

JAN KAREL,
PREDSEDNIK.

J. F. ŠTEPINA
BLAGAJNIK

Nase podjetje je pod nadzorstvom "Clearing House" čikaških bank, torej je denar popolnoma sigurno naložen. Ta banka prevzema tudi uloge poštne hranilnice Zdr. držav. Zvršuje tudi denarni promet S. N. P. J. Uradne ure od 8:30 dopoldne do 5:30 popoldne; v torek in četrtek je banka odprta do 9 ure zvečer. Denar vložen v našo banko nosi tri procenote. Bodite uverjeni, da je pri nas denar naložen varno in dobičkanosno.

Conemaugh Deposit Bank

54 MAIN STR. CONEMAUGH, PA.

Vložena glavnica \$50,000.00.

Na hranilne uloge plačamo 4% obresti
S. D. P. Z. ima svoje novce v tej banki.

CYRUS W. DAVIS,
predsednik.

W. E. WISSINGER
blagajnik.

5 pristnih pijač, Kranjski Brinjevec, Slivovica, Tropsnovec, Grenko Vino in in to so:

Highlife Bitters. Moja trdva je prva in edina slovenska samostojna v Ameriki, ki importira žgane pijače naravnost iz Kranjskega. Naročite si poskusni zaboj, koliko steklenic in katere pijače hočete, samo da bo eden zaboj, 12 steklenic. Moje cene so nižje nego kjerkoli drugje, ker mi ni treba plačevati dražih agentov. Prodajam samo na debelo. Pišite po cenik.

A. HORWAT,
600 N. Chicago, St., Joliet, Ill.

Edini slovenski pogrebni

MARTIN BARETINČIČ

324 BROAD STREET TEL. 1475 JOHNSTOWN, PA.

V prešnjih letih

Velikokrat slišimo, kako so naši pradedje živeli in kako so bili zdravi. Živeli so vedno po zahtevah narave in brez vsake razkošnosti. Absolutno nemogoče pa je za ljudi, ki žive v mestih, da bi jim dalo tako življenje zadovoljstvo. Nenavadno življenje, kakor primankljaj svežega zraka in solne svetlobe, vplivajo zelo slabo na nas in nas prisilijo, da moramo iskati zdravila, katera pomagajo vzdržati naše prebavne organe pri pravem delovanju. Kot tako zdravilo je dobro poznano

Trinerjevo zdravilno grenko vino.

Prvi učinek tega zdravila je, da očisti vse zastale tvarine, ki ne bi smele biti tam, posebno ostanke neprebavljene hrane, ki so se vstavili v drobu. Ti stari ostanke jedil zastupljajo čeli život. Drugo sredstvo je, očistiti notranje organe in tako preprečiti ponovno bolezen. Mi priporočamo nadaljšo uporabo tega zdravila.

V boleznih želodca

V boleznih jeter

V boleznih črevesja

To zdravilo naravno daje popolno zadovoljnost in sicer zato, ker prinaša pomoč. Ravnotako je v raznih drugih slučajih, kot pri zapeki, nervoznosti, slabosti, bolečinah in ujeti, bledi in rumeni barvi kože, zgubi moči, lenem životu, zgubi apetita in izgubi spanca.

DOBI SE V LEKARNAH.

JOS. TRINER

Uvaževalec in Izvaževalec.

1333-1339 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.

TRINERJEV LINIMENT je precej močno zdravilo, lahko se ga pomeša z oljnim oljem. Večkrat se pripi, da bolečine v udih, sklepah in mišicah prenehajo že pri prvi uporabi. Imejte ga vedno doma pri rokah, da je lahko takoj rabite, ako je treba.